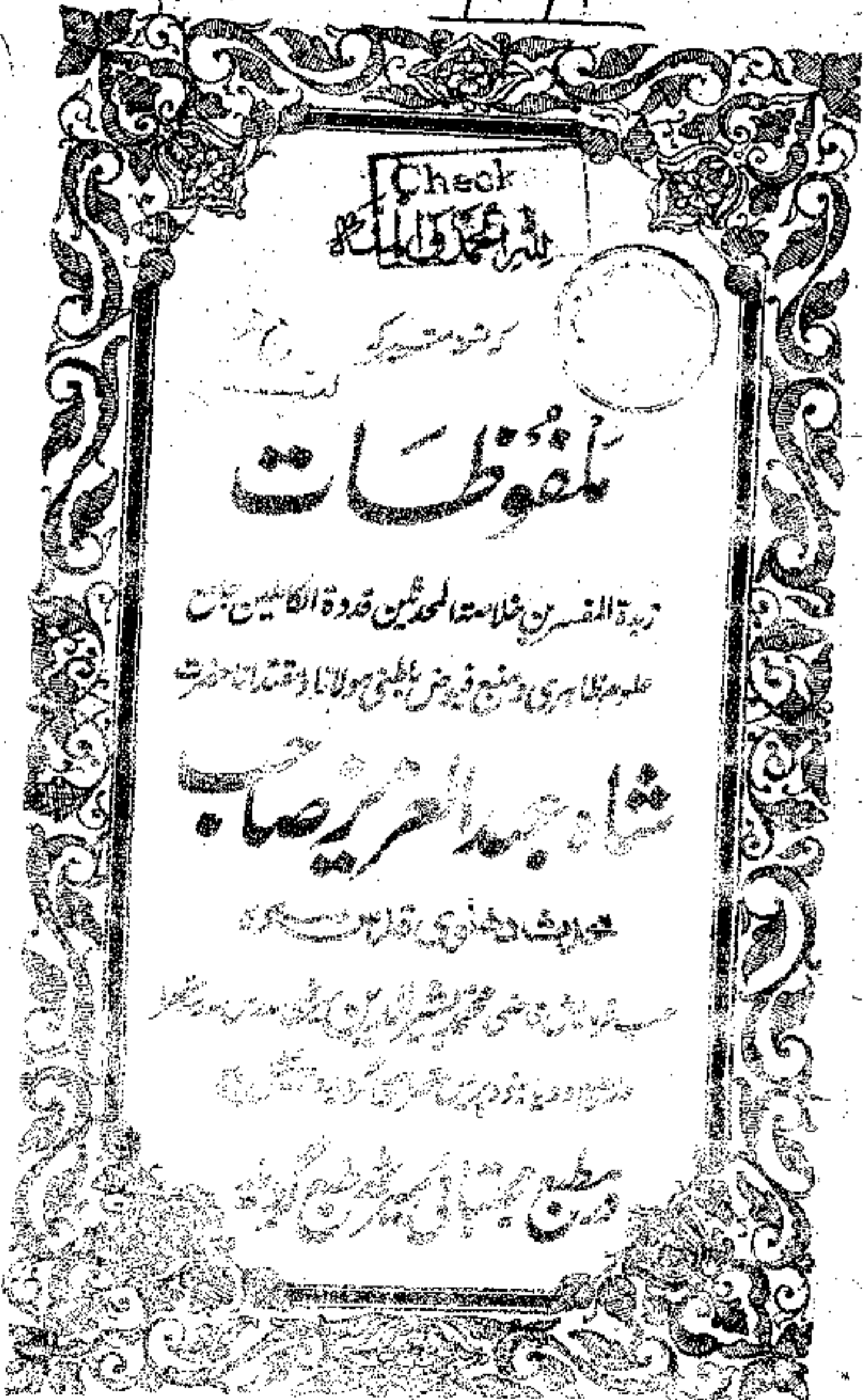

ملفوظات

عبدالعزيز محدث دهلوی

CHECKED - 1962
تسویح ۹۰۹۰

Check
کتابخانه

کتابخانه

مفردات

زبدة المفسرين خلاصة المحدثين قدوة الكالمين
عليه السلام هجري ومنع في حقنا بطني هو لا انا وقتنا حضرت

شاه جهان ميرزا صاحب

مدرسة دارالعلوم قزوين

سنة ۱۰۰۰ هجری قمری

تصحيح و تدقيق

مطبع دارالعلوم قزوين

فهرست مضامین مخطوطات حضرت مولانا مولوی حافظ سید عبدالعزیز صاحب مدظلہ العالی قدس سرہ

مضامین کتاب	مضامین کتاب	مضامین کتاب
۱	۱	۱
۲	۲	۲
۳	۳	۳
۴	۴	۴
۵	۵	۵
۶	۶	۶
۷	۷	۷
۸	۸	۸
۹	۹	۹
۱۰	۱۰	۱۰
۱۱	۱۱	۱۱
۱۲	۱۲	۱۲
۱۳	۱۳	۱۳
۱۴	۱۴	۱۴
۱۵	۱۵	۱۵
۱۶	۱۶	۱۶
۱۷	۱۷	۱۷
۱۸	۱۸	۱۸
۱۹	۱۹	۱۹
۲۰	۲۰	۲۰
۲۱	۲۱	۲۱
۲۲	۲۲	۲۲
۲۳	۲۳	۲۳
۲۴	۲۴	۲۴
۲۵	۲۵	۲۵
۲۶	۲۶	۲۶
۲۷	۲۷	۲۷
۲۸	۲۸	۲۸
۲۹	۲۹	۲۹
۳۰	۳۰	۳۰
۳۱	۳۱	۳۱
۳۲	۳۲	۳۲
۳۳	۳۳	۳۳
۳۴	۳۴	۳۴
۳۵	۳۵	۳۵
۳۶	۳۶	۳۶
۳۷	۳۷	۳۷
۳۸	۳۸	۳۸
۳۹	۳۹	۳۹
۴۰	۴۰	۴۰
۴۱	۴۱	۴۱
۴۲	۴۲	۴۲
۴۳	۴۳	۴۳
۴۴	۴۴	۴۴
۴۵	۴۵	۴۵
۴۶	۴۶	۴۶
۴۷	۴۷	۴۷
۴۸	۴۸	۴۸
۴۹	۴۹	۴۹
۵۰	۵۰	۵۰
۵۱	۵۱	۵۱
۵۲	۵۲	۵۲
۵۳	۵۳	۵۳
۵۴	۵۴	۵۴
۵۵	۵۵	۵۵
۵۶	۵۶	۵۶
۵۷	۵۷	۵۷
۵۸	۵۸	۵۸
۵۹	۵۹	۵۹
۶۰	۶۰	۶۰
۶۱	۶۱	۶۱
۶۲	۶۲	۶۲
۶۳	۶۳	۶۳
۶۴	۶۴	۶۴
۶۵	۶۵	۶۵
۶۶	۶۶	۶۶
۶۷	۶۷	۶۷
۶۸	۶۸	۶۸
۶۹	۶۹	۶۹
۷۰	۷۰	۷۰
۷۱	۷۱	۷۱
۷۲	۷۲	۷۲
۷۳	۷۳	۷۳
۷۴	۷۴	۷۴
۷۵	۷۵	۷۵
۷۶	۷۶	۷۶
۷۷	۷۷	۷۷
۷۸	۷۸	۷۸
۷۹	۷۹	۷۹
۸۰	۸۰	۸۰
۸۱	۸۱	۸۱
۸۲	۸۲	۸۲
۸۳	۸۳	۸۳
۸۴	۸۴	۸۴
۸۵	۸۵	۸۵
۸۶	۸۶	۸۶
۸۷	۸۷	۸۷
۸۸	۸۸	۸۸
۸۹	۸۹	۸۹
۹۰	۹۰	۹۰
۹۱	۹۱	۹۱
۹۲	۹۲	۹۲
۹۳	۹۳	۹۳
۹۴	۹۴	۹۴
۹۵	۹۵	۹۵
۹۶	۹۶	۹۶
۹۷	۹۷	۹۷
۹۸	۹۸	۹۸
۹۹	۹۹	۹۹
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

ردیف	مضامین کتاب	ردیف	مضامین کتاب	ردیف	مضامین کتاب
۲۳	ذکر کبریا شدن قاضی در اجنه	۲۳	دردم باعتبار اوقات چهار قسم می شود	۲۳	ذکر مرض نفوس علاج او محراب صاحب
۲۴	سوال آنکه چه سبب روح بر آب می آید	۲۴	سوال آنکه چه سبب که بود آن آب پناه در سرد	۲۴	بیان روح عین محمد بن اسماعیل صاحب
۲۵	و در روح در آب تشبیه در چشم چیست	۲۵	ذکر علم سیمیا و سیمیا و سیمیا و سیمیا	۲۵	بیان روایت امام ابو حنیفه
۲۶	ذکر کتب امور محرمه و آداب عالم بخت	۲۶	گیشیت ارض اولیا و انبیا	۲۶	بیان آنکه اگر کسی گوید من سر غلامم آن
۲۷	بیان حدیث شخصیا چهار خصلت بر خردت	۲۷	سوال از نبراری روزه	۲۷	بزرگ گوید لایس ادریه میشود
۲۸	در زندان سخی از غافل از ناله نیست	۲۸	بیان مسئله امامت نساء	۲۸	بیان آنکه سبب نیابت در دست دست
۲۹	بیان معنی قول شیخ ابوالصوفی لایس	۲۹	قصه عیبت عرب شمشیر	۲۹	بیان آنکه شاه نوح ائین و ذکر شمشیر
۳۰	بر کرم قصوت بخوبی می بیند پیش بر صدر	۳۰	بیان آنکه در رنگ گرم می فریب سینه آید	۳۰	سبب که آب او گرم می باشد
۳۱	تعلیم سیمیا با خطی می رسد	۳۱	چند عارضه می آید	۳۱	بیان معنی حدیث تفاوت علماء رتقی رحمت
۳۲	بیان مقصود از انزال کتب ابن ابی عمیر السلام	۳۲	بیان آنکه قدرت در این قمری غلط است	۳۲	بیان استعمال آونسی برنجی و غیره
۳۳	بیان آنکه نوحه خالی صحیح است	۳۳	ذکر سلطنت نیرت و بیان آنکه	۳۳	ذکر کت و غیره بیان آنکه نسیف لال بیخ می
۳۴	بیان آنکه سبب لطیفه ای که هم قبول می آید	۳۴	تسلط خارجیان گاسته در کل نشده	۳۴	ذکر عیبت سیدان عزیز و عیبت و غیره
۳۵	توضیح ذکات علی حضرت سید احمد صاحب	۳۵	دانشن خایسته شاه صاحب را شیعیه	۳۵	بیان آنکه سبب صاحب بر کتیدر نگاه علم
۳۶	برای و سبب جلیح این لغو غلات	۳۶	سبب بیان نمودن فضائل حضرت امیر	۳۶	خواندن خطبه در نظم مکر و سبب
۳۷	تحقیق شکر است سبب ریت بسان	۳۷	قصه شاه عباس اول و پاره و پاره است	۳۷	بیان حکم خوردن طعام خانه شیوه فریبندگان
۳۸	عبری و بیان چند آیه از کتب سحر	۳۸	بیان آنکه مورچه و گلبری و نوک و گس شهبه	۳۸	ذکر قبولیت کتاب نواد الفواد و بیان
۳۹	حکمتان برسان در پیش سولوی دم گفتن او	۳۹	و بدید را نباید گفت	۳۹	سمع و فرامیر
۴۰	کار کوه کانی کن	۴۰	بیان آنکه سبب بیماری صحت	۴۰	تعداد کتیرگان میان دو وجه اجابت
۴۱	بیان وجه چارخانه او	۴۱	سوال از کتیدر چه سرد شمشیر	۴۱	بیان قاتحه دنیا را اجنه
۴۲	در چه بر خوردن عین شهر گالی رفا	۴۲	سوال نواب نواز شش خان دیاب بنو یاد	۴۲	بیان آنکه اجرت توبه نسی و قیه خلاصت
۴۳	و طوایفان ترانیه و نمودن	۴۳	ذکر چنگلیدن مرغ و غیره جانداران	۴۳	و در بخت تعلیم قرآن و آذان و نماز باره حرام
۴۴	بیان طابع نمودن بن طلبیدن قیامی از	۴۴	بیان آنکه آنحضرت یا صاحب پیش که در کتیدر	۴۴	بیان شکر بلجانی کتیدر و کتیدر
۴۵	سوال آنکه کمال علی بن چیست	۴۵	بیان خواص پسر حسن کبوتر	۴۵	ذکر توبه قصه که شاه عبد الرحیم صاحب

صفحہ	مضامین کتاب	صفحہ	مضامین کتاب	صفحہ	مضامین کتاب
۵۷	بیان وجہ اکل بودن تبرعت بخوری	۴۰	بیان وقت عصر	۲۰	ذکر تجزیہ ولوی رفیع الدین در علم ریاضی
۵۸	ذکر سپردن مردہ زمین	۴۰	سوار شدن بر خرچین کہ نزد کلام	۲۰	تاریخ تولد و وفات شاہ ولی اللہ صاحب
۵۸	تعلیم و تہا پر اسے حصول تقوی	۴۰	باشد جایز است	۲۰	ذکر سلمان شدن نیز ملا کو پیکر خان بابا کے نام
۵۹	تغویز بر اسے بنا نمودن خان بوا میر	۴۱	قصہ حسین فقیر از بالاسے منارہ قطب	۲۱	ذکر شمول عرش پوسیدن قبر ذکا حوائی وغیرہ
۵۹	تغویز بر اسے تپت لرزہ	۴۱	صاحب دہلی بر زمین	۲۱	بیان انگلہ عجزہ ذکر است ہر دو از بی روی مساوی
۵۹	ذکر منسوب نمودن کوین بحضرت خاتمہ	۴۱	ذکر دیوانگان	۲۱	بیان معنی جوہریت مشککہ شغوی پچوہ بنو ابابکر
۵۹	تغویز دیگر بر اسے بند نمودن خان امیر	۴۲	بیان قول امیر العہد جہاں پناہ	۲۲	ذکر کوثر مردہ در کردلا
۴۰	ذکر دواد و دعا - و قصہ پیار شدن	۴۲	مسائل متعلق کھاج	۲۲	ذکر خضاب سرخ
۴۰	ہو بی علیہ السلام	۴۲	قصہ عجیب و غریب در دو قصہ شاہ ہیکلہ	۲۲	ثبوت پوشیدن آنحضرت سر اہل را و حکم نمودن بر اسے نسا -
۴۰	امام القمہ را دن در فراغ حاضرت	۴۳	ذکر بیانی مجنون و مسلم بودن ایشان	۲۳	بیان فرق معنی گلستان و بوستان
۴۰	قصہ سین الدین دانش خیر و	۴۳	ذکر ہر ام حبیبہ اصیلت ہر مثل	۲۳	بیان نگاہ تہن جنات و مجنون از یک دہش وند
۴۲	ذکر فرق بیان معصوم و محفوظ	۴۳	ذکر سہ عرس کلان	۲۳	دیدن بندی جدا نمودن شاہ صاحب با جواب
۴۲	بیان اعمال و مسائل شیب برات	۴۳	ذکر واقعہ کال محل و علی	۲۳	قصہ کرامت شاہ ولی اللہ صاحب
۴۲	تعریف ولوی رفیع الدین صاحب	۴۳	بیان آنکہ از کم خوردن آب آدم	۲۳	آنکہ دن شخصہ شیرینی بنا بر نام نہادن و قصہ
۴۲	در فن ریاضی	۴۳	زمان آور میباشند	۲۳	نوجہ ہر دن ہیکلہ شہم الدین
۴۳	بیان مسائل نیست روزیہ	۴۳	تعریف مولانا روم	۲۳	ذکر کرامت شاہ بی علی قلندر و در دفع
۴۳	ذکر رسیدن رسول نما	۴۳	ذکر اسطر و قالیستوس اشعار خسرو و تعریف دہلی	۲۳	گلستان از دہلی
۴۳	وجہ رحمت تاثیر عمل سفلی و فوقی	۴۳	ذکر میر معتقد بودن بن جوری از	۲۳	ذکر تامل سے تعداد زبان ہندی
۴۳	خطوہ نفسانی و شیطانی	۴۳	حضرت غوث الاعظم	۲۳	تکلیف رام نمودن در کشتن کھیل
۴۳	قصہ آمدن شیطان نزد حضرت بی علیہ السلام	۴۳	بطلب علم ہجرت نمودن مایور و پیر	۲۳	بیان انواع سحر و اصلاح آن
۴۵	ذکر ہر سراسیدن تو اسے	۴۳	را تا راضی ساخته جایز است	۲۳	روشن کردن چراغ بر قبہ و جب لعنت است
۴۵	بیان تعلید سونی آن	۴۳	ذکر وجہ و حال کتہ گان و مگرین آن	۲۳	و علی ہذا در شب برات وغیرہ
۴۶	ذکر عوس عبدالعزیز شکرہ و خلفار	۴۳	قصہ عجیب و غریب مردن از فی باز	۲۳	
۴۶	اجل شکان مثل شیخ امر وہی و	۴۳	نندہ سقن او	۲۳	

مضامین کتاب	مضامین کتاب	مضامین کتاب
۸۸ تعریف سپه سالار شاه غلام علی	فرزندان مولوی رفیع الدین صاحب	شیخ انیس گنج پیش گنده مکبیری شیخ
۸۹ شاه نعمت الله صاحب پهلوان اردی	۶۶ جد و فانیات شان و ذکر سیوم	عبدالرزاق جتجا نوی و غیره
۹۰ ذکر دیدن اجابو بیخ سحره شیخ الفخر	۶۶ مخزول شدن و مدد نمودن	چند اشعار صوفیانه
۹۱ قاصد خود بخود دست انحضرت صلوات الله علیه وسلم	۶۷ مولی از سرخ امیاء	بیان مخالفت جماعت ثانیه
۹۲ حکم دعوت ولیمه و مسائل آن	۶۸ ذکر آنکه تریخ تریخ دولت نه صد عالم بود	ذکر قول امیر اربع الریحان در موم شهر
۹۳ حکم دعوت کاسبان حرام	۶۸ پند آمدن مولوی فضل باراده ملک	عسوکم ذکر زیر گمان ملاستی
۹۴ حکم شستن دست از آرد بعد از طعام	۶۹ انعمت الله در عهد شاه جهان در میباحه	قصه مولوی دوم دشمن تبریز
۹۵ بیان مقدار ساعات شب قدر بعین	۶۹ نمودن از ملا علی حکیم سیالکوٹی	قصه عجیب و غریب
۹۶ ملک بیان ملک که در شب روش ماه میشود	۷۰ اقسام تحریر و تعریف تحریر و تحریر	ذکر حقه نوشیدن قاضی قصبه تونی
۹۷ بیان فضل عالم بر حافظ	۷۱ شاه ولی الله صاحب	بیان خواندن سوره انعام غیره در شب
۹۸ بیان العقاد و نکاح در تاریخ تان	۷۱ عطا نمودن امام حسن علیه السلام	سبقت دوم رمضان بنا بر دخول جنبت
۹۹ ذکر تاریخ و نسخ در حدیث و دیگر	۷۲ پشاه علی صد صبا در عالم خواب	کشف گونی بیش از حصول نیاید
۱۰۰ ذریب فقها و محدثین	۷۳ ذکر مرثیة شایع رفیع الدین صاحب	مخالفت که موخنت کتاب بر تان
۱۰۱ فضیلت سوره یسین	۷۴ ذکر تخریر و تکفین شاه رفیع الدین صاحب	ذکر است قبر حضرت مومنت که حنی
۱۰۲ تعبیر باسکے خواب	۷۵ ذکر اذان بر قبر بعد دفن	ذکر خوش بختی حلیه که از روم آمده
۱۰۳ طول نمودن قرارت بر اثر کتفین	۷۵ اقسام شراب و حکم سے	قصه نیکو داجن اذیت میداد
۱۰۴ تاریخ وفات ابراهیم کوردی و ولادت	۷۶ بیان آنکه مسئله از قران و	تاریخ نکاح حضرت غاتون جنبت
۱۰۵ وفات امام مالک تاریخ رفیقه المسما	۷۶ حدیث مسئله تصویر	سود گرفتن و دادن در دارا کربلا
۱۰۶ ذکر حدیث شاه ولی الله صاحب	۷۶ ذکر تصحیف و حل معام	نوشامه بر اهل بیت حضرت جابر است
۱۰۷ ذکر درجه های خلقت	۷۷ بیان فرق معنی خصمت و حفظ	بیان طعام عید در شب برات
۱۰۸ ذکر خالد بن مخیره و فتوحات ملک	۷۸ طلوع شدن آفتاب بعد غروب	قصه شخصی که عاشق غفرتن بود
۱۰۹ ذکر طاجامی	۷۹ بیاس خاطر حضرت علی رض	قصه اساک ران علی در عهد صاحب
۱۱۰ مسائل متعلقه ریش و دیان	۷۹ بیان کیفیت زرد زردی و حنی قیام	تلفی باراج اذ بار بعد تزوج هم میشود
۱۱۱ ذکر ش مبارک انحضرت و خلفاء	۸۰ ذکر جمال غلطی در کشف ادبیا و انبیا	ذکر دستار شیدی نمودن در سمرقند

مضامین کتاب	مضامین کتاب	مضامین کتاب
بیان سجزه و کرامت از حضرت استیلا	۹۴	بیان تدریجی فرار اولیاء و بحث در غزوة الوجود
ذکر فقر رسول شاهی	۹۵	بیان تجلیات الهی
ذکر قصه حمل خول میر علی بدانی	۹۵	عمل بر دفع بیماری صعب
بیان کیفیت قبض روح حضرت عزرائیل	۹۶	بسیات ملا علی قاری در شرح شاه ولی الله عظام
تفسیر بعضی نمودن چهارده مرتبه ای که مقرب	۹۶	حکم فسخ نمودن بز و غیره بنام بزرگ
در شب برات	۹۶	ذکر خنده نولسم - و لباس عرب
تاریخ تولد غوث اعظم و نام بخاری و حفظ قرآن عالیگرم و تاریخ وفات خواجہ صاحب	۹۵	سوال در محبت حدیث من عرف نفسه اعرف الحق
تاریخ تراویح خوانیدن مشایخ صاحب	۹۵	در حدیث انا احمد بلا ایم
کرامت صاحب الاموال غیرت	۹۶	سوال از منتهی سخن اقرب
ذکر آنکه بدن حافظ محفوظ می شود	۹۶	قصه شاه مدار و سراج الودین سوخته
بیان در قصه شعله آن	۹۶	بیان سخی چندایات سخن اقرب علی العرش
ذکر نبوت خواجہ سجزه - بیان حال فریبی	۹۶	استوی و لیسط علی الله
ذکر استخراج نمودن شیخ نام تاریخی	۹۶	بیان نمایای و معمولات بصرام گور
اشا به صاحب از آیت قرآن	۹۶	بیان آنکه در عهد محمد شاه است و در بزرگ
بیان مسند امامت نسار	۹۶	از هر خانواده در دینی بودند
ذکر قصیده خوشه - و قصه زنده پهل	۹۸	قصه زیدن شاه دوست محمد قادی خدا
ذکر کتب و تاریخ برای سفر و حکم تاریخی	۹۸	را بیک خر مهره
بیان کرامت حضرت در رسم فاتحه	۹۸	ذکر منظم جانجانان و در جبهه شان
بیان چند عادات واقعات مشایخ	۹۹	قصه درون شیخ اب فرم - در بیان فضائل
بیان خاک آلوده نمودن حضرت از علی	۹۹	بیان آنکه در مسئله کلامی حضرت شد و حواله
حکم سوزن طویلیان و سوزن	۱۰۰	ذکر نمانت رقی بر قبر سجزه - و ذکر سجزه
بیان اقسام عطر و کیفیت تطهیر	۱۰۰	ذکر شیخ علی خیرین
حضرت علی	۱۰۰	سوال سوزن نگر از سبب تور شدن چاه
		با سوزن در بعضی جاها سوزن در بعضی جا

مضامین کتاب	مضامین کتاب	مضامین کتاب
۱۱۷	۱۱۷	۱۱۷
۱۱۸	۱۱۸	۱۱۸
۱۱۹	۱۱۹	۱۱۹
۱۲۰	۱۲۰	۱۲۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسول الله محمد وآله واصحابه اجمعين - اما بعد خاكپاسته
 بزرگان دين كثرين محمد شيرازي تلمذ ابن قاضي مولوي حافظ محمد عبد الهادي ميرزا غفر الله ذلوه بهاد مستر الميرزا
 نجف آباد بايركيت نظرين باكمين نسخ طبييات هذا عرض پرداز است كه چون اتقار حنين طاب علمي مشوق حصول كلام
 اولييار كه ارم خود ملفوظات انديار عظام در سر داشت خصوصاً بر قضايه تفهمنه علماء اعلام و پيشواست
 اولييار كرام حضرت مرشدنا مقلدانا مولانا مولوي شاه عبدالعزير صاحب محدث و مكي قدس
 الله اسرار هم و نيز ديگر بزرگان و الاثان كه دين تليل البصايعت واحقر خدام و نيز اكابر اين
 گمنام از قدیم الايام ملوق ارادت و تلمذ آن خاندان عالي شان در گردن داشته و همواره اين
 نسبت را موجب فخر الجاشنه بناؤ عليه جهان شومسته رد داده بود كه و انكاهين جيتھو سے بودم
 و اگر جاسے نشانے ازان سے يا فتم بهيكيه سے قواستم خواه يسعي كشر و خواه بصرف خطير بهر
 سے آوردم چنانچه بسيار سے از كتب رساله ياسے مختلفه يدست آوردم كه وقتاً فوقتاً الشارح
 الله العزيز شاعرت ان خواهم بودم لكن از مدت مدید و عرصه بعيد پير امون خاطر نياز ماشران بود كه اگر
 كسے از تلاميند با ارادت جناب شاهر صاحب رح ملفوظات طبييات راجع كرده باشد حاصل نامم
 الحمد لله كه بموجب من وجد وجد بعد دستے آرزو سے دلي خواهش نشي حاصل كرديد يعني اين
 نسخ ملفوظات طبييات حصول انجاميد گر افسوس صد افسوس كه بوجه بوسيدگي و كرم خوردگي كتاب
 مذکور نام نامی در كسم گرامی جامع ملفوظات هذا در يافت نتوانست گر و يد البته ارمطالع
 اين كتاب فيض مستطاب اينقدر مستتب ميشود كه جامع اين ملفوظات از ميدان ارشاد و فضل انوار
 آنحضرت قدس سره بودند كه جناب را بمفارقت شان بغايت رنج و الم گردید و كراهت ما كور

بغایت رخ و الم گردید گما حق مذکور را فی آخر الکتاب - الغرض چون احقر را این دولت بے
 بہا و نعمت عظمیٰ بحصول پیوست گوئی کہ روح پیر حق آمد و نعمت غیر مترقبہ رو نمود - نصیحت
 کافہ مسلمین بحکم الدین النقیۃ تقاضا دان کرد کہ این گوہر بے بہا را محقق نباید داشت
 - و نیز بعض اخوان واجب است اصرار فرمودند کہ ازین چنین فیض عظام خلق اعدا محروم
 داشتن کار دانش نیست - بناؤ علیہ بنظر افادہ عامہ مسلمین بر طبع کتب کرامت
 بستہ معرین طبع در آوردیم و در طبع نسخہ موصوف محنت شاقہ کشیدیم مگر تاہم بسبب
 دریدگی و پوسیدگی اصل کتاب بعض بعض جاسکوک باقی ماندند - براسے کوششی آن
 سلم برداشتن و کلام خود را بکلام بزرگان مخلوق ساختن سو ازین پنداشتیم بیور بحال
 خود کذا شتم علاوہ برین بعض بعض اغلاط از اہالیسان مطبع ہم رو دادہ -
 اندیجہت غلط نامہ باخر کتاب متفہم ساختن ضروری او نشاد - اکنون
 از ناظرین توقع آن دارم کہ اگر جاسے غلطی یا بتہ احقر یا جامع را
 بدین سہم ملامت نشانند بلکہ موجود را عنایت دانستہ جناب
 شاہ صاحب و مولف را وینہ بطفیل این ہر دو بزرگوار
 احقر را ہم کہ باعث اشاعت نسخہ گردیدہ بدعا و حمد
 باد و بر اینہ و بگویند - اللَّهُمَّ اعْرِضْهُ لِقَبْهِ
 وَلَمْ يَشِدْ بِهٖ وَلَمْ يَسْجُدْ لِقَبْهِ
 بِطَبْعِهِ وَلِوَالِدَيْهِمْ اَجْمَعَيْنِ -
 بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّحْمٰنِ

۱
 ۲
 ۳
 ۴
 ۵
 ۶
 ۷
 ۸
 ۹
 ۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی رسولہ محمد وآلہ واصحابہ اجمعین -

اما بعد فقیر چون بار دیگر سلسلهٔ ۱۲۳۳ هجری سپردم ماه رجب روز دوشنبه بشارت ملاذمت زبده البقیرت خلاصه المحققین جامع علوم ظاہری واقف فنون باطنی ستینا و مرشد تاوہا دنیا حضرت مولانا مولوی شاہ عبدالعزیز صاحب دہلوی قدس اللہ اسرارہم مشرف گشت و بعد چار روز بشارت کتابت بعضی از فوائد قوس و نقل آنحضرت که احصائے جمیع آن و شوار است کردیافت و از روز جمعه شروع نمود و باشر التوفیق روز دوشنبه بعد عصر در اثنا سائے شبی که معمول حضرت است شرف قدسیوس حاصل کرد بعد استفسار خیر و عافیت جسمانی و روحانی و اہلی و مالی از کسب شفا ل غنیمت پر سید مد عرض داشتیم کہ الشاء اللہ العزیز عرض خواہم داشت و در روز علی الاکثر بیام و سلام علماء و بشایخ و اشتیاق قدسیوس و معیت احباء خود مثل مولوی عسکری و غلام انبیا جمال صاحب غیرہ محبت و جان نثاری اکثر عقیدت مندان صوبجات اسنت بجزرت و مریدان خصوصاً منشی نعیم الدین خان صاحب مجتبی و عزیز بی شیخ لطف علی شیخ مبارک سد و غیرہ آنچه بیاد می آمد مجملًا و مفصلاً گذارش داشتیم

در تجویز مکان سکونت و آوردن اسباب مساکن نمودن گذشت ارشاد شد باعتبار سوره آخر سوره
 اذاجا که آنرا سوره تفریح میگویند است خبر میخام بمل آنحضرت معناه بود جهت آنکه چون انواع نصرت
 بحضرت رسید و آنچه مطلب از ایشان بود و بجهت آنکه بسیار حالایا ارشاد شد که آنحضرت مصداق خبر
 خلافت حضرت آدم و نهمین از چهار نوع بود فرمود که عرض داشت که سوره تفسیر ظاهر از آیات احادیث
 و اقوال بزرگان نکات و لطایف که ارشاد میشود و بزرگان سلف فرموده اند مقصود گوینده بهم
 بوده باشد یا از قبیل تمهید عشاق از اقوال احوال مختلفه شعرا مثل خسرو و سعدی و حافظ حالت قنایا
 و راز دنیا خود است ارشاد شد مطلب در آن که علم الهی است حادی جمیع معلومات ازلی و ابدی است و
 او فعالی است شیه میداست که فلان این مطلب خواهد فهمید آنچه همه من فهمند خواهد بود باقی بخیر درین
 ضمن ذکر سعدی و فصاحتش و اکثر سادگی گویشش با کیفیت دور و در شعر عاشقانه اش و نوع بیان و
 بعضی مضامین خویش با بسیار شعر سعدی و قدر علم آن بزرگ طاقات خسرو و در پیش در وقت
 شباب و کرامات سلطان المشایخ با سعدی و خسرو و مقدمه طعام در دلی و باز طلبیدن سلطان خلجی
 سعدی را از شیراز و نیا نشو جواش که مقصود طلب من بود از خسرو حاصل است و پاره ذکر حال حافظ
 که اکثر فوائد سلوک در شعر میگوید و عالم و متعی و مرید شاه پیرنگ نام بود و شراب نمی خورد و چون امیر
 تیمور بند فتح شیراز گشتن شاه و شیخ نام آوردن شهر را بطوریکه بد بخارا برو حضرت نفس بند حیات بود
 ملاقات حافظ ثابت و سعادت اما استفاد اش بجهت ارشاد شد که یا دارم روی و روی والد صاحب شخصی
 حال خود بیان کرد که در شیراز بطور سیاحت زخم قبر سعدی اندرون شهر و قبر حافظ بیرون است اکثر زندگان
 و من خواران و را بجا جمع میشوند و جلای خوب است حافظ خود گفته است که زیارت که زندان جهان خواهد بود
 مردمان شهر مراجعت نمودند مرا هوا خوش آمد مانندم و گفتم که حافظ امر در جهان تو ام و شرح راه ندارم
 و گرسنه هم هستم قریب پیر شب با زیاده گذشته بود که دیدم یک مشعل روشن معنی کنوان بر سر آدم یک
 کس می آید اول نظر ناک شدم آخرش چون قریب که آواز داد که همان حافظ کجاست چون همین من
 بودم در بازگروم و حقیقت پرسیدم گفت همین که خسیدم دیدم حافظ میفرماید شخصی همان من شده گرسنه

سوال در باب نکات نثران در صورت و غیره
 تذکر سعدی و فصاحتش و طاقاش با شعر
 تذکره سعدی و فصاحتش و طاقاش با شعر
 تذکره سعدی و فصاحتش و طاقاش با شعر

است و خرج ندارد چیزت بر و پدید بعد بیداری هر چند طعام تقسیم شده بود تلاش آنچه بهم رسید نیست
 بخورد پنج اشرفی بهم داده باز گشت در جواب سلیب ارشاد شد جلیل بجای دفری از قسم قلوب خورد
 و مضروب در زمان سابق راجع بود و تنگه از قسم شدات چنانچه حالا هم راجع بخار است فرموده
 عرض داشت که محبت خسر و یا شیخ و اعیاست ارشاد شدنی الواقع خسر و فرط محبت و فنا با شیخ
 داشت و شیخ را هم رافت و محبت بحالش بسیار بود و فرمود که در وقت رحلت شیخ که مشغوف سماع بود
 پیش جنازه اش غزل سعدی **س** سر و سینا بصحرای سدی نیکت عهدیکه که بی باری
 میخواند چنانچه جنازه متحرک گشت و دست هم کشیدند بیرون سحر گردید شیخ رکن عالم پیر مخدوم جهانیا
 نبیره شیخ بهاء الدین ذکر یا که نماز جنازه هم خوانده بود و قولان را موقوف ساخت و شیخ را بد خون
 کرد درین ذکر مرید سے را وجد در گرفت درین ضمن ذکر قدر علم خسر و وفرت او از شیخین سابق خصوصاً
 در عتایع و بدایع و تعریف اعجاز خسروی و اشعار و الفاظ آن فرمودند در جواب پرسند فرمودند که
 علم جاشی از اینها زیاد از تصنیفش معلوم میشود که محقق بود و رفنون عربی تصنیفات ایشان معلوم
 منگردد و ذکر نظامی گنجوی و خاقانی و انوری و غیره شعرای سلسله بود و فرمود که در شعر نظامی در
 معلوم نمیکرد و عالمان که از امتون و باطن بهره داشتند خوب با فرمودند و فرمود انوری در تصنیف
 و سعدی در غزل و فرودسی در شنوی مثل پنجم بر بوده اند یعنی اتباع ایشان میکنند درین ضمن
 فرمودند که وقتیکه چهارده ساله بودم در فرامیرنے شنیدم خسر بنده که شاگرد و خلیفه والد فرمودند فرامیر
 سے شنیدند روزی در عین مجلس سرود و فرامیر بنده را طلبیدند رقم دیدم متحیر گشتم ناچار شستم نوس
 از وجد بود و این غزل مذکور سے شد **س** از مدسه بکجه روم یا بمیکه چو امیر پیره بگو که طریق صواب است
 درین اثنا شاگردی از شاگردان که فاضل بودند یا طالب علم جدید پیش آمده پرسید که شاگرد و فرید شا
 ام حالا بفرماید که بعد تحقیق علم کجا روم فرمودند که اول بمیکه بعد از آن بکعبه بایدر رفت بنده هم بعد
 آنکه والد ماجد سے بنده طعام نے خوردند آنحضرت میدادند حالا هر چه مرضی باشد فرمودند که بر طے
 شتوانیدن سماع طلبیده بودم که خوش میگردند حالا اختیار است چون بخانه آدم عند الطوبالم

سوال بیست و نهم در عشق و انکسار

حضرت روان نقل کرده بسیار تبسم کرده فرمودند آیه لطفت همین است که اول نمیکند بعد از آن بکنیم
باید رفت فرمود که غرض داشت که نسبت مصطلح چه معنی دارد و باشد که همین کیفیت حاله راست
گویند پیرنگی که باشد باز عرض کرد که حضور چه معنی دارد همین بکیسوی را میگویند و بود که شما خوانده ای
علم حضور می و علم حصولی میدانید و با سوسای علم ذات صفات خود علم حصولیت خلاصه آنچه کاتب
نمیدید بود و تیر این لفظ گاهی شنیده اند بعد فقا و بقا خود را هم مظهری از نظام هر میدانند ارشاد شد
کیسوشدن طبیعت خوش از حضور است یا مقدمه آن ارشاد شد آنچه در ابتدا ازین قسم میشود چندان
اعتبار ندارد و در ذرایل میشود و در آنها ذرایل می شود بلکه زوال التفات میشود بلکه کامل ترین آنها را که
کمتر میباشد التفات بهم ذرایل نمیشود ارشاد شد مقصود چیست این اخراج قوت عشقیه است در اول غلب
بازی کنند آنچه ممدات است از ذکر هر دو سماع و غیره میکنند و آنچه مضرات است از آن اجتناب نمایند
میگویند چون عشق حاصل شد حضور و انکسار همه خواهد شد و مقصود تقشیر بیان حضور نقش دلدار و تصور
گویا تصحیح خیال لهذا آنچه ممدات است از خاموشی و اجتناب از مضرات مثل ذکر چهر و سماع و غیره می نمایند
میگویند از استقرار حضور فقا و بقا و عشق همه خواهد شد و مقصود قادر بیان تقشیر و انکسار نقش است
میگویند چون صاف شد آنچه مقابل است جلوه گر خواهد شد هر یک که غرض داشت که نسبت عشقیه نسبت
انکسار ضد است با جمع میتواند شمارش شود که جمع میتواند شد چنانچه در کمال محبت پیش معشوق بلحاظ
ظلمت شان او خود را ناچیز و حقیر میدانند و گویا نیابند $\frac{س}{س}$ بلبله برگ گل خوشترنگ ز منتقار داشت
هر زمان بانگ و نوا صد تا این زار داشت $\frac{س}{س}$ بگفتش در عین وصل این ناله و فریاد چیست و
نفت مارا جلوه معشوق درین کار داشت $\frac{س}{س}$ باز عرض کرد که این چنین حالها عاشقانرا تصور
خیال این معنی با دست میدهند ارشاد شدند بلکه حائے دست میدهند به تصور چنین اسوات لاکن
عش همین است اگر چه عیش در بالفعل شده فریدے در ضمن ذکر فرط محبت و اعتقاد عموم خلایق
علم و صلحا و زهد و عبادت بلکه ز قاصان و قوالان و طوایقان که تسبیح یا عزیر بر لب حصول مطلب خود
وجود تنازع و تباین که مورث هداوت است بخوانند و عوام و خواص قوسل معیانند عرض داشت شاید که

موانع آنحضرت که حال صحتش معلوم نیست که اذنا حسب قدر کج یعنی چون دوست میدارد او تقاے
 بنده خود را میفرماید یا جبرئیل ندا میکند در آسمانها که فلان بر او تقاے دوست میدارد تا آنکه دوست
 میدارد همه اهل آسمان در زمین در چرند و پرند خواهد بود فرمود حدیث صحیح است لیکن بر بنده احسان می
 کند لیاقت ندارد در حدیثی عرض داشت که محبت با بنندگان خاص که شبهه بالباری کرده اند هم محبت خدا
 میتوان گفت سوائے این یعنی که الله باشد فرمود آئے فرمود که بعضی مریدان یا پیران
 این چنین کلمات در فرط محبت که میگویند مثل شاه سید و پادشاه حسام الدین مصرع میگویند
 از کفر می ترسم که تو الهی باشی و گفتن سبب خامد شاه مگر با چه دخل در غلبه حال بوده باشد فرمود آئے
 باز عرض کرد او از غلبه حال زوال عقل است گفت نه بلکه نوعی از غلبه حال است که به یک طرف چند
 توجه شود که جانب دیگر بلخونان نماید یا در سرور و بساط کلمات بی ادبانه گوید چنانچه قصبه شعبان و شبنوی
 باز عرض کرد صحیح است فرمود خلاصه اش در حدیث آمده بر رخ سیاه که غلام حبشی بود باران آسمان
 بارید پیش بنی وقت رجوع کردند فرمود این طور غلامی است اگر دعا کند بارش میشود و دیدند که در سگ
 میرفت طلب بنی گفتند گفت خاوند خود را اسباب داده می آیم آمد و درخواست کردند در صحرای
 خلقه ابنوه بغرض باران و نیز سخن عجیب که غلام حبشی خور و سال چه میکند و چگونه باران می آید
 الغرض گفت سگ خدا یا که گناه نیکو و بیم که تو مارا حالنا می پوی یا تو حالنا بنیل شدی اینچنین
 گفت باران آمد لایق در حدیث آمده که شخصی در بیابان بود هوای خوش و سبزه دلکش دید که
 داشت بر سگ چرایا کرد او مسجد و این خوش خوش می گفت سگ خدا اگر ترا یا بودی همراه یا بودی
 خود می پیرانید منی وقت گفت اینچنین کلمات بی ادبانه گوید می آید که با هر کس موانع عقل و شیوه
 سید احمد از سادات قطب ساکن راسه بریلی بزرگ زاده مرید و خلیفای حضرت که در حقیقت حضرت
 میفرمودند که در خاندان نجدی نسبت آدمی با استقرار خدا او را کرامت کرده و بسیار کسان در دلی
 از و منتفع میشوند عرض کرد که اسد چه معنی دارد فرمود روز سه شنبه در تفسیر نقلی بود گفته بودم که
 نام ذاتیست که جامع جمیع صفات کمال باشد و آنحضرت حق است و آنحضرت غوث الاعظم

تفسیر سخن پیران کلمات
 غرض
 در حدیثی که در حدیثی
 در حدیثی که در حدیثی
 در حدیثی که در حدیثی

در نسبت که اهم اعظم همین اهم است که اگر در دل قایلش سوسه امد نباشد باز عرض کرد که بنده را از جمله
 اجمالین اهم اطمینان و شکین زیاد حاصل نمیشود ارشاد شد شیخ ابو نجیب سهروردی هم پیر شیخ
 شهابالدین سهروردی را همین معمول بود که مرید را بعد در خواستش از شغل باطن پیش خود نشانده
 تلاوت نمود و نام پامعنه و حاصل آن بوجه حسن ترقیق و تحقیق میگردد و پرتاے که ملتذذ و
 موش نسبت از دیگر اسما و بسیار می شد تلقین همون اهم میفرمود و رفته رفته با تقدیر سانسید و
 الامیفرمود و حال در شیخ و تلاوت و نقل خدمت فقر استغول با شید فرمود همه اسما داخل درین
 اهم اند الا این که ذکر اسما تطمین القلوب مریدے عرض کرد که معنی اطمینان چه باشد فرمود آرام گرفتن
 و از خطرات پریشان یکسوشدن یعنی خاطر جمعی مریدے در همراهی سنگریزه یا از سنگام مشی دور
 میگردد فرمود تا که تقدیر نفع نماند و نیز فرمود که در حدیث موجب ثواب آمده و بعضی را بیک
 امر دور کردن خار خشک مرزش شده جوان رخسارے در مشی وقت شب تلقی کرد و شفقت ملتذذ
 حاصل شدند اگر لطیفه بمیان کرد ارشاد شد که عبد امد نامی امیرے رفیق شجاع الدوله و
 مصاحبش بود و نمے در نواح جو پور سگ در پے خرگوش رها کردند گرفت و چون آموخته بود
 بوسے میگرد و میخورد و نواب گفت اے عبد امد بین که سگ هم میخورد و جواب داد دیدم که سگ
 میخورد باز فرمود و ملا و پیازه که خوش گوئے بود با باد شاه عباس صحبت با داشت و نمے در
 شکار جانوسے را در پے صیدے رها کردند چون در میان این قوم نامها سے نهوش و طیور هم به
 مستی و شعی منسوب اند انرا گفت که این سنی است ملا در جواب دیگری که نام قبیح داشت گفت
 شعی باشد مریدے عرض کرد که خرق عادات و کرامات سلف که نقل میکنند از زر کردن خشت
 و مشی علی الما و علی الهوا و غیره راست است یا از حجت است از زمان و اختلاف ایات باین
 نوبت رسیده ارشاد فرمود و سبالقمه هم راه یافته لیکن خرق عادات بعضی مثل غوث الثقلین بتواتر
 رسیده که انکارش نمے تواند شد و در زمان سابق بسیار بوتوع نمے آمد و حبش آنکه دخل در خرق عادات
 ریاضات شاقه را بسیار بود حالا انجمنان ریاضت کم میشود مریدے عرض کرد که مال همین حضور

بنده را از جمله

معنی اطمینان

تقدیر شکر و عبادت

تقدیر ملا و پیازه

سوال در باب عورت عادات و کرامات

فنا و بقا و اتباع شریعت بعشق و شوق است فرمود آنکه ارشاد شد اولیا چهار قسمند باشند بعضی
 مشغول مثل عبدالحق رود لوی و عبد القدوس گنگوہی ایشانرا توجه بطرف امتیاز کمتر میباشد و بعضی
 اہل خدمات ہجوا قطاب و بعضی اہل تجرید و تفرید بعضی عرفاء کہ مشاہد حق و در ہر منظر دید باشند و تحقیق
 اشیا می نمایند مثل شیخ اکبر و حضرت مجدد مرید سے عرض کرد بعضی اعمال کہ در حدیث ہم آئند اندر امور
 دنیا مثل صلوة و ادعیہ یا امور دین کہ واقع اند و تاثیر نمیکند ارشاد شد جواب آن علماء اڑسہ وجہ تشریح
 کیے آنکہ شرائط مفقود اند اذافات الشرطیات المشروطہ و حکم آنکہ در حدیث چنین آئند کہ درین
 رعایا ہم خواص است نہ آنکہ خواہ مخواہ چنین خواہد شد اگر اجابت چنین میشود و محدود و عظیم لاحق سے شد
 کیے آن علماء کردہ آب بارش سخاوت دیگر برائے مصلحت خود دید آن نحو است علی نہ القیاس شیخ
 جواب تحقیق و آن است کہ بسبب بعض کثرت ظلمات نورانیت و تاثیر بنی کہ چنانچہ در ہر شکل اسباب جا
 بیس سے ہند تر میشود و بیست چند ان کار خود نمیکند و بر عکس آن در سوگم گراہنچنین چون جو اظلمات
 معاصی یا دیگر جوہات تر میشود اجابت و عاکم میشود یا میشود مفہوم نیگردد و نیز اجابت قدسے خدایے
 فرماید یا بسبب بعض مصلحت دیگران با دعا تمیز ماید در جواب شخصے فرمود سعدی میگوید
 من آن نیم کہ طلال و حسام بشناسیم شراب با تو طلال است آب سے تو حسام
 میر احمد علی شاہ عرض کرد کہ حضرت بعد ختم قرآن باز شروع کردند از چہ راہ است ارشاد شد در حدیث
 آئند کہ خوشحال آنکہ چون بتزلزل رسد باز بار بر بند معنی آن شدند کہ چون قرآن شریف تمام کند باز شروع
 نماید ہذا میخوانند ارشاد شد معمول الدما بعد آن بود کہ بعد ختم قرآن ہم حدیث میشد و چنانچہ بود اتفاق
 شود و مردمان چنانچہ در قرآن متلذذ میشوند در حدیث نہ و ما را ہم چنانچہ در قرآن معنی ہائے عجیب
 غریب دست میدہد و آئند میباشد در حدیث نہ در حدیث موافق کتب بیان میکنم شخصے سوال کرو کہ میر
 یازر پوشیدن مردان را درست است ارشاد شد حال حریر و زری بان یکسانست بقدر دو چہار انگشت
 اگر تشبہ بزنان نباشد جائز است اگر چہ برلے نرمیت باشد و چون مردان و زنان یک چیز را میکند تشبہ
 بزنان باقی نمی ماند باز فرمود بالتبع جائز است نہ باستقلال چنانچہ کسی نقرہ یا طلا اگر کم ازین مقدار پوشد

ارشاد فرمود اولیا و آئند
 سوال در باب حدیث تفسیر آیت
 انما امر اولیا و آئند

بعد ختم قرآن باز شروع کردند

حرام است باز فرمود در معنی تیج هم غلات کرده اند بعضی تیج را میدانند این صحیح نیست مگر تیج آنکه
در کلابه سے سازندان بقدر چهار انگشت اگر چه در پارچه خود مثل کلاه بود و یکی آنکه مثل چمن و پاپوش
و غیره باشد بالکل هر قدر که باشد جائز است مستر شدی عرض کرد سه روز گذشته جناب آنحضرت را بصورت
شرعیتم دیدم و گویا که توجه فرمودند و بسیار ملتذ و گشتم و قلب من از آنوقت سبک گشته و محبت از آن
صورت بسیار منم یا ایم فرمود که عرض کرد دیدن آنحضرت بصورت دیگر چه حکم دارد ارشاد شد درین
مقام مذاهب مختلفه اند و امام غزالی بهر صورت که بنید لیکن صورت آنحضرت دیدن دوست و اگر بصورت
دیگر یعنی سیاه قام پس محتاج تبخیر میشود در صورت اول نه و راجح همین مذمبات است چنانچه شخصی بیک
سیاه آنحضرت را دید مرشدش گفت در دین و ایمان تو نوسه خلل است و نزد محمد شین در صورت
غیر داخل حدیث من رانی نشد آنکس عرض کرد تبخیر رو یا ایم چیست بصورت حضرت ارشاد شد من بیک
آنحضرت **ص** و جو دستار یا زهم باشد چون ششم به بدل از صورت او اقیاب طرفه وارد فرمود که عرض کرد
که قرابت ماشعی دادن یا سندن جایز است یا نه ارشاد شد علماء را و را و الهی قابل کفر و ارتداد آنها
اند هرگز جایز ندارند علماء دیگر قابل بدعت و فسق نزد آنها جایز و نیز ارشاد شد بسیار شکل در هند و قبات
است شاگردی پرسید که در چاه فلان سجد بنجاست افتاده و شخصی بران مطلع شد و آن روز با کسی گفت چنانچه
یکروز آب در سجد و محله خرج شد فرمود و آوند جنس شدند آنکس عرض کرد خیلے دشوار است که همه او ند بین
کنند و اختلاط با هم واقع اگر یک کس دور کند باز از اختلاط جنس خواهد شد اگر عمل حکیم شافعی فلتین بر آب
داشته شود که عند الضرورت جایز است البته نجات میشود آنحضرت فرمود که نزد حنفیه ناپاک شدند چون
دشوار باشد عمل حکیم شافعی که نیز حق و ایراست خیر شخصی سوال کرد که عقیقه فرض است ارشاد شد نزد
ابو حنیفه و شافعی و مالک سنت است لیکن تاکید بسیار آمد آنکه در احمد فرض است بر لے صبیہ یک بز زیادہ
بر لے کودک دو و آنخوان نشکند و گوشت سه حصه نماید یک با قریباً و یک بجانہ و یک بمساکین پرسید
که مادر و پدر خورد یا نه ارشاد شد در کتابے ندیده ام اما بر لے رسم خورد بهتر است بعد هفت روز است
یک تا جمل یک والا هر گاه میکه خواهد میتوان شد نیت چو قربانی کند لفظ عقیقه گوید یا قربانی واجب

بشرط نصاب است و عقیده نه بازار شاد شد و عاده وقت قربانی هم آمده نوشته باید برو وقت ذبح
 قبل بسبب آمد بطور قربانی اگر یاد نباشد هم میشود مثل نیت نماز بهتر است که پذیرد بچ کند اگر
 نباشد جدیدی هم یا دریا نایب ایشان از شاد شد به تجربه رسیده و نیز در کتب شافعیه آمده که
 شکر موافق شود که در وقت زیدین فدویگ اندازد و کودک خوش خلق میشود از شاد شد معنی آمد بسیار
 گفته اند صوفیه پسند کرده همین معنی اشتقاقیه سیویه را معنی آمد آنکه بوی هر کسین ولیه نمایند از شاد شد
 که ترومانق ادا جل بسین و شهر مقرر است ترو جوگی نفوس پس او شان از دم کشتی عمر خود را بر عمر خود
 زیاده مینمایند چنانچه چند شریف من قریب العصر شایعان میفرمودند که در بنای قلعه دو جوگی مثل
 چوزه مرغ بر آمدند بعد تحقیق عمر شان معلوم شد که در عهد حضرت عمر نه صد سال بر آمد هر یک در عرض
 کرو که پس تحقیق مطلب شان شد از شاد شد همین قدر مقرر بود چنانچه شاه منور و غیره عمر در آن
 یافته اند نقل سید علی مهدانی خانقاه معلی در کشمیر با جوگی و بحث آب شدن هر دو بنی و اثبات و
 آتخان آب و بومی خوش و ناخوش و کمی اعضایش و اثبات قریت اسلام هر یک در عرض شد
 که از چه راه کمی اعضا می نشد از شاد شد آنجا محض نتیجه ریاضت بود و ایجاد و حضرت حق از شاد
 شد ترو محققین شیطان از قسم اجته است ذریت و غیره همه دارد و همراه هر اولاد آدم ذریت از
 هم تولد میشود و شریک در اولاد و اطلاق میباشد و جواب عالمانه مطابق معقول و منقول لطالب العلم
 میباشد توجه حسن و اد هر یک در عرض کرو که هزارا گرامی گویند صلح است و حقیقت او که
 از شاد شد که در حدیث همین قدر آمده که همراه هر انسان نجانه شیطان فرزند متولد میگردد و او
 همراهش می ماند و با سایه آدم او را ربطه محبانه باشد و از تصور و خیال سایه بطور عطلش جن مذکور
 بسفر میگردد و سایه چیز دیگر است و او چیز دیگر و در حدیث صحیح آمده که هر کس را شیطان است و او
 نیز لیکن مراد العزیز از شاد و سالم میدارد بعضی مراد میگیرند که او را مسلمان ساخته دیگر حدیث
 صحیح درین مقدمه است که شیطان آدم علیه السلام مسلمان نشد و شیطان من مسلمان گشت لیکن بدو
 محبت نرسیده اگر میرسد بعضی شده از شاد شد سابق ازین شخصی شیع و او در گاه حضرت سلطان

المشايخ بود چون خلقت شهر فضلا و علما و فقرا عوام و خواص حاضر میشد یا بعضی فضلا کے شہر سولی
 ترا مشیدہ کردہ مثلاً نو مسلمے بعد قبول اسلام کدام مذہب اختیار نماید و از کجا تحقیق شود کہ مذہب
 حق کدام است اگر طلب علم نماید مدتی می باید و انجام هم فطری است بعضی چیزے بچیزے فرمودند
 مثل بانکہ مختار فریقین اختیار نمودہ تحقیق کند یا بعد تحصیل ہر چه خوب داند عمل نماید آخر تفویض بر
 بندہ نمودند چون آمدند و آوردندش پر سیم ہر چند دانستم شیعی است درین پروہ الزام نخواہد گفتم از شن
 و جہہ بدانکہ حق کدام است اگر عقل ہستہ باشد اول آنکہ کعبہ خانہ خدا در آنجا کدام دین جاری است
 و کدام مذہب پہنان بچنین مدینہ سیوم قرآن کریم محفوظ میشود و کراخی شود چہارم بعد نبوت ولایت
 است بعد کدام فرقہ جاری پنجم اعیاد و جمعہ کہ طریق اسلام است گنج ششم ہباد و در ہند از کہ جاری شدہ
 و سلطان محمود و شہاب الدین غوری وغیرہ کہ بودند و ہستند خریدے کے عرض کرو کہ عدم حفظ
 قرآن سخن کتابے است ارشاد شد صریح و کتب نسبت لیکن بہ تجربہ رسید مجموع ام از اکابر شدہ چنانچہ
 دو کس یکے فلان و دیگر فلان کہ ہمین دھولے قصد یاد کردند سولے یکد و سپارہ و سورہ بیاو
 نہ آمد تا کہ بد گفت و در چہار سال مردند بلکہ بعضی از حفاظ کہ بطبع مال شیعی شدند فراموش شد
 نام آہنہ ہم گرفتہ این قصہ را یاد رنگاشت بکار خواند آمد خریدے کے عرضداشت کہ کسی ہمار
 بخش خوال جوان خوش رو و خوشگو و خوشو خریدان خرید از جہت محبت و خلوص کہ وارد ہستہ عاقر
 غزل حضور کردہ است ارشاد شد از غزل والد ماجد و بعضی از ان خود بر آوردہ خواہم داد غزل از
 والد ماجد **من ندانم بادہ ام یا بادہ را پچانہ ام** بے عاشق شوریدہ ام یا عاشق با جانانہ ام
 مبتلائے حیرت جان گویت یا جان جان بے صطلح شوق بسیار است من یوانہ ام بے میل ہر عنصر بود سوی مقدر
 صلیش بے جذبہ عمل است سر شورش مستانہ ام بے شوق سوی و زلمہ ہوا آوردنار طور را ہر در نہا
 شمع آتش نیزند پروانہ ام با سہا کے این بے سقیم نام تجر و تہمت ہستہ و سائل پس از زمان تعمیر شدہ
 بیخانہ ام بے از حضرت **سے** گر گلشن بگندری گل بر زیت مضمون شود بے در حوائی قامت خود سرو
 راموزون شود **سے** کار یا معنی است و اتارانہ یا نام نشان بے جذبہ با بلی ہوا و سید اگر مجنون شود بے

مرد منطس را جهان یکسر محل آفت است کاشیته چون خالیست گریاوتی رسد داشتن میشود
 ارشاد شد غازالدین خان که شاعر خوب بود میگفت هر شعر را که معنی درو نباشد در عالم تعلو
 بزم معنی پیدا میکند و اقیست چنانچه معنی اشعار ارشاد شد هر یک که عرض کرد تلاوت سوره
 عم را خصوص بعد عصر بزرگان موزت محبت الهی می نویسد در حدیث هم آمده یا تقریب ایشان است فرمود
 در حدیث آمده ارشاد شد که لاله آنم چند مرد آشنا پرست و مسلمان بود هر یک که عرض داشت کرد
 که اینچنین کس را مسلمان میتوان گفت ارشاد شد اگر از جهت خوف توبه اظهار در بر ادبی نمود کند
 غای نیست و الا فاسق و عاصی چنانچه او نماز بخانی فرصت و تنهایی میخواهد و تلاوت کلام الله اقرار
 و حدایت رسالت و کبریا بت پرستی و غیره کرده بود و دیگران را هم ذکر فرمود که هستند بگربان قوت
 در سلسله قادریه ذکر هم میگردد در حق فریدیست تیدا احمد صاحب از خلفا را اجل حضرت اند و سالت
 ذکر خیر شان گذشته از حضرت عرض کردند که از جهت فنا نیست و عشق است که با حضرت دار و ملا هم بسیار
 محبت پیدا گشت تا ارشاد شد که محبت خالص باینده وارد خدا خیر است خیر دیدن این امر اختیار نیست
 چنانچه گفته اند **تامل بکه باید داد یا دل ز که باید ببرد** دل نازدن بدون این با هر خدا داد است
 ارشاد شد اگر حق حل و علی علم یاد بگیرد نعمت کرامت کند ترویج آن باید کرد و قیام کرده خرید باید
 نمودن کار نیکو کردن از پر کردن است مولوی امام الدین صاحب که از روسای گرامی است
 طلب برادر خود مولوی نظام الدین صاحب آید بود در سه سال عمری که زیاد شده است تکرر و شبها
 تاب بود ایشان ارشاد شد چون یوسف از پدر جدا شدند فقط قلق شان چندان جذب شد شکست
 چون با قلق برادر دیگر همراه گشت قوت گرفته هر دو را جذب نمود کشید در تذکره ارشاد شد که مثل عالم
 ماجد صاحب حلقه ندیده ام مگر شنیده چنانچه شیعی که ذکر و در بخاری جایجا آمده و عبدالمملک ابن بزرگان
 خاک گرفت و تعالیس کرد و در سینه پس خود طلبیده کاغذ جمع خراج همه تفصیل و یہات و پرگنات
 و بر چهار صوبه جات ملک عراق که آباد آن ترین نیا آلسن بود یکبار پیش او خوانده بعد چند طلبیده
 حالش پرسید همه مطابق دفتر بیادش مانده بود و غیر میگویند که ترندی صدققت نایبانی که در ایام

خوردی مریض چپک شده بود جائے میرفت شتران گفت که سرفرو کنید یعنی شاخ درخت است بعد رفت
 و هر چون بازا بخار رسید سرفرو کرد و شترانش گفت چرا جواب داد که ای درخت و شاخ نیست گفت
 نه گفت اگر در حافظه خلل رسید روایت حدیث از نیروزگه هشتم از مردمان قریب جوار بعد تفحص معلوم
 معلوم گشت که سه پنج سال شده که درختی اینجا بود یا در اینجا از شاخ آنگند گفت خیر مضایقه ندارد
 و من همیده بودم که بشیان بن ماه یافته درین ضمن شخصی ذکر مولوی را شد بنگالی کرد که آنکه
 بلکه دارند که سبق هم میدهند مسوده هم می نویسند ارشاد شد این امر تعلق از کثرت فراوانت باشد
 اگر چه حافظه ذهن هم شرط است چنانچه در وقت صبح تماشا گایین را دیدم که در تهائی خورد و میرقصید
 و او را با جامی برود خیال چنین بچین فرس هم میداشت و بر سر آئینه میداشت و بر آئینه بازی هم میکرد
 و در دست چیزهایی دیگر میداشت و از آن جدا بازی میکرد و از دندان دریا پوت در رشته میسفت
 یک پوت و یکد زغرنیکه بطال سکه حکا که در یک آن توجه نفس تا طقه بدو طرف نمی شود میکرد و غیره
 که شاه محمد عاشق صاحب که شاگرد و خلیفه اجل والد ماجد بودند صاحب تعریف سبیل ارشاد و غیره شاگرد
 را یکمال وقت بخوانید و نسبت در عین شتغالی ملاحظه کردم که در غایت جوشش بود هر یکد
 عرض کرد آن نژد حکما اگر امیگویند ارشاد شد که نژد ایشان آن جزو غیر منقسم بود و آن پیش از مغزوی
 نیست مثل نقطه یا جزو لا تجزئ خلاصه اش آنکه ادنی جزو وقت چنانچه شاعری گفته شعر
 ای آنکه جزو لا تجزئ و بان لست + طونی که هیچ غرض ندارد میان لست به کردی بخنده نقطه بودم او نیم
 پس سبیل کلام حکیمان و بان لست + ارشاد شد اصل استعداد شرط صحبت است مصرع +
 مرد چون کور است منیک بعیت است ارشاد شد که در وقتیکه در دلی کهنه می ماندم در کویچه اینیا
 در خانه سیدی کینزکی پوربی جا بله بود و نماز هم در عمر خود گاسه خوانده و چون مسند بود و حق پرور
 بر همه صحابه اوگان خود داشت بسیار خدمت و خاطرش میکردند قریب موت آذاری بلجه مشرقی
 میکرد بفرم کسی نمی آمد حکما و صلحا را طلبیده می پرسیدند آخرش نوبت بعجم بن که شاه اهل امد نام داشت
 رسید ایشان در یافته که میگوید لا تخانی ولا تخرنی از محبتش گفتند به پرسید این لفظ برک چیست

آن نزد من

کلیت نطق پوربی نازک الصلوات

گویی بعد کوشش بسیار گفت گرشه از من میگویند باز پرسیدند چه معنی دارد گفت معنی نمیدانم مگر معلوم
 می شود که براساسی میگویند باز تکلیف دادند که از ایشان پرس که از کدام عمل این تسلی می کند بعد
 دیری گفت میگویند هیچ نماز و روزه و غیره عمل خیر نکرده مگر روزه براساسی رفته از بازار و در موسم
 سرما و روزه جوش میگردی بگردید برآمد اول خواسته که پنهان داشته بخار خود آری چرا که کسی را نیانی
 این امر نمی دانسته بازار دیدن حق عمل علا شرم کرده بصاحبش تسلیم ساخته این عمل حسن پسند
 افتاد بعوض آن بشارت میدهم ارشاد شد در همونوقت و همونجا بزرگی بود در معن موتس با هم
 موصوف زقیم آن بزرگ بطور سجه گردانی انگشتان را میگردانید و چنانچه بعد صد شماره را میکشید
 کشید چون عم شماره انگشتان را مطابق کرد بعد صد گردانیدن و کشیدن صادق می آید گفتند کار نیکو
 محاوره ساختن بجماری آید و بی قصد فعلی بوقوع می آید بعد بلکه چنانچه گذشت هر یک
 عرض کرد که چون حکما آن را جز غیر منقسم میدانند پس در یک آن توجه بدو طرف نشاء ارشاد شد
 البته میتواند شد و نیز حکما میگویند که بعد بلکه بی توجه صد و رمی یا بد چنانچه گذشت و دیگران هم جواب
 میدهند نفس سلسل مستمر را توجهت هم سلسل مستمری باید عرض که دلیل لازم آنها
 میگویند باین اعتبار گفته شد هر یک بحسب مذکور عرض کرد که با وجود التفات بطرف امر این موجب
 و گفتگو با مردمان اکثر برکات قلبیه حضرت مفهوم میگردد بعد انگسار ارشاد شد توجه چهار قسم است
 یک انعکاسی که در همه طرف است یعنی چون قلبی مقابل قلبی باشد اثر آن در آن مثل متعابله آئینه با هم
 دریافت میشود و جلوه گر میگردد و بی اراده این را فقط صفاتی قلبی مقبل می باید دیگر القای مثل چیز
 یک شیشه را در شیشه دیگر ریزند این را قصد و اراده شرط است سیوم جذبی چنانچه قلب طالب کشیده
 زیر طلب خود دارند متاثر گردد بارچه زیر بارچه ترک بالضرورت میگردد هر یک که عرض کرد فرق میان هر دو
 بجز رفتن و کشیدن معلوم شد فرمود آری در کشیدن قوت زیاد باید چهارم اتحاد یک سر است
 اوصاف که اکثر می شود بلکه صورت ظاهر هم هر یک که عرض کرد این اکثر حکم محبت میشود فرمود آری
 بازار ارشاد شد چنانچه حضرت شاه باقی با من همان چند آمده بودند و چنانچه موجود نبود حضرت بار بار

توجه کن این دو صورت در انگشتان که در صورت بزرگتر است از انگشتان کوچکتر است

در تمام موارد

بیرون می آید و خادم با برکتی تلاش میفرستادند و بهم نیر رسید فرید سے عرض کرد بشریت مرتفع
 میگردد ارشاد شد آئی نیکو هم همان سے باید عرض که نانوای آنجا بود از خادم پرسید که باعث چیست
 نزدیک در دبا پارو آید و هر چند شرفی بسیار منظور بود لیکن خادم از سجدگی او گفت همانان آمده
 اند و ما حضرت نیست لهذا تشویش است آنکس نان و بهاری طیار کرده پیش خواجہ بر و کمال بشاش شد
 بهمانان تقسیم فرمود در سبب وقت فرمودند که نانوا بیا و بخواد که دعائے در حق تو کنم گفت الشاکر
 الغریر خواهم خواست بروقت خود استعدا کرد که خواجہ مثل خود فرموده و چند چیز غله نمودند پذیرا
 نکرد و آخر بعد ظهر در حجره بردند چون وقت عصر بر آمدند هر دو یک صورت و یک پوشاک شده بودند فرق
 همین که نانوا بیرونش و خواجہ با توش بود بعد هفت روز بجز درین صحن ارشاد شد که کتختین سے
 باشد که بی مرشد ظاهر هم جذب میشود چنانچه حال محاب کہت کہ بی مرشد بی پیغمبر نہایت یافتند
 چنانچه تلاوت آیت فرمودند کہ خود مرشد سے و خود بی و خود خدا کے در حق اہتا کردے و سالیق قبول
 فرمود این را کتب گفت و نیز ارشاد شد در شکل سخت منت شان بسیار مجرب است فرید سے
 عرض کرد بندہ ہم میگردہ باشد فرمود در وقت شکل لیکن بطور خاصہ کہ خواہم گفت باز فرمود کہ پاؤکم
 چهار تا را در گندم و پاؤکم چهار تا را گوشت بز و نصف آن زرد عن نزدیک چمن پیاز و جفرا ت خوب طیار
 کرده اگر پیاز زیادہ باشد جذا نگاہ ہمشہ نصف نصف تا را ہفت حصہ ساخته بہ ہفت کس صلح بدہ او
 شان مختار اند خواہ خود خورد خواہ یکے بندہ ہند سے را یکو در اول تغذیہ بدہ اگر آید بہتر و اللہ مرگ کہ باشد
 پاؤماں کہ لبگ بدہ فرید سے عرض کرد کہ معنی **سگ** محاب کہت روزی چند نے یہ مکان گفت مرشد
 با جبہ باشد ارشاد شد بعضے میگویند کہ بابدن بر صید ناید بدل کرده در قیامت داخول بہشت خواہند
 کرد کہ سگ در بہشت نمی رود و نصہ بر صید با حضرت موسی باین طور است کہ حضرت موسی را حکم شد قوم
 مخالف را کہ قومی اکیسہ بودند اخراج کرد تسلط نماید چون موسی رفت با مردم آنجا عالمیہ مد مردم ترو رعیدنا
 کہ بلعہ با جور باشد رفتہ دعائے خواستہ بیرون آمدہ لایکہ را گردید و شکر دید جواب داد کہ دعا عمل
 ہر روز لیس را کہ بجز بے بود و نیکے ہر اس شرفی داوہ فریقتا او بمبالغہ تدبیر سے

در وقت عصر در حجره بردند چون وقت عصر بر آمدند هر دو یک صورت و یک پوشاک شده بودند فرق
 همین که نانوا بیرونش و خواجہ با توش بود بعد هفت روز بجز درین صحن ارشاد شد که کتختین سے
 باشد که بی مرشد ظاهر هم جذب میشود چنانچه حال محاب کہت کہ بی مرشد بی پیغمبر نہایت یافتند
 چنانچه تلاوت آیت فرمودند کہ خود مرشد سے و خود بی و خود خدا کے در حق اہتا کردے و سالیق قبول
 فرمود این را کتب گفت و نیز ارشاد شد در شکل سخت منت شان بسیار مجرب است فرید سے
 عرض کرد بندہ ہم میگردہ باشد فرمود در وقت شکل لیکن بطور خاصہ کہ خواہم گفت باز فرمود کہ پاؤکم
 چهار تا را در گندم و پاؤکم چهار تا را گوشت بز و نصف آن زرد عن نزدیک چمن پیاز و جفرا ت خوب طیار
 کرده اگر پیاز زیادہ باشد جذا نگاہ ہمشہ نصف نصف تا را ہفت حصہ ساخته بہ ہفت کس صلح بدہ او
 شان مختار اند خواہ خود خورد خواہ یکے بندہ ہند سے را یکو در اول تغذیہ بدہ اگر آید بہتر و اللہ مرگ کہ باشد
 پاؤماں کہ لبگ بدہ فرید سے عرض کرد کہ معنی **سگ** محاب کہت روزی چند نے یہ مکان گفت مرشد
 با جبہ باشد ارشاد شد بعضے میگویند کہ بابدن بر صید ناید بدل کرده در قیامت داخول بہشت خواہند
 کرد کہ سگ در بہشت نمی رود و نصہ بر صید با حضرت موسی باین طور است کہ حضرت موسی را حکم شد قوم
 مخالف را کہ قومی اکیسہ بودند اخراج کرد تسلط نماید چون موسی رفت با مردم آنجا عالمیہ مد مردم ترو رعیدنا
 کہ بلعہ با جور باشد رفتہ دعائے خواستہ بیرون آمدہ لایکہ را گردید و شکر دید جواب داد کہ دعا عمل
 ہر روز لیس را کہ بجز بے بود و نیکے ہر اس شرفی داوہ فریقتا او بمبالغہ تدبیر سے

یگرفت که علی با معاویه در جنگ اندک صلح کنم تذکره دلس یعنی عرق تاز و کجور از بعضی علماء بمیان بود از شام
 شد که شنیده ام تازه مسکرات است پس حرام نباشد تا بسکه نرسد یعنی دیر نشود هر یک عزم کرد
 مولانا عبدالمعلی فاضل مشهور فتوی حرام بودن پادنان که در خمیرش دلس مذکور است اندازند نوشته
 اند فرمود آنست احوط همین است که نخورد چونکه بحد سکر رسیده است اندازند اگر چه نرسد چنانچه آن هم مضایق
 نیست بس فلسفه گفت قطره مسکر حرام است فرمود آب درخت نجس نیست حرمت ادبی آنکه بحد سکر
 رسد نمی خواهد شد و نیز ارشاد شد که بعضی زمین اثر هوا سکر یا پیدا میکند چنانچه نام شهر است از ملک ایران
 بود که آنجا نان گندم سکر پیدا میکند مردم همون تازه نان بریده بی خمیر میخورند پس گندم را حرام نباید
 دانست و بگر در ملک پنجاب جغرات که آنرا دران زبان چاچه میگویند مسکر میکند پس از حرام نتوان
 گفت همچنین چند چیز ناست حلال را فلان فلان شهر نقل فرمودند و باز فرمود مصلحت وقت سخن دیگر
 است ارشاد شد که بران الدین ابو انیس بن علی و طفلی همراه پدر خود میگذشت بران الدین مرغینانی
 صاحب هدایه هم میگذشت تیز تیز در بران الدین دیده گفت خداست من میگویند که این سپهر مرج
 خلائق خواهد شد پدرشان آیین میگفت تا شیر خاک قبر او است که هر که بخورد زهرین و مائده درست
 میشود عبیت میفرماید که **س** اگر کرمت عام شد رفت ز برهان عذاب با در عمل کل شده که چه دیدنی است
 ارشاد شد در هر دین رعایت احوال خمس واجب است حفظ عقل حفظ نفس حفظ دین حفظ
 نسب حفظ مال از سالی ارشاد فرمود که برلے ترس خواب یا شد بد یا خوانده باشد
 ارشاد شد خالقاه مغرب خانگاہ یعنی جائے شایان در جواب ارشاد شد در مسجد سه درجه هم
 شود چنانچه در مسجد مدینه سه درجه اند و در عرب سرلے شاهجهان آباد هم سه درجه در جواب سائل
 ارشاد شد کافر باشد با مسلمان محتاج گرسنه را طعام باید داد هر یک عزم کرد که طاعت خواجیه
 سعید الدین عینی یافته و شنیده ام غلام حضرت عوث حضرت نظام الدین و غیره بزرگواران ارشاد فرمود
 آنست باعث این شد که در هندوستان علماء امت کم بودند و هندو آن هم منعقد گشته بود باز فرمود
 در وقت نظام الدین اولیا صیاب بود صیابے ستامی منکر حضرت و صیابے نقشه نه مقصد منکر

ذکر حرمت و غیر حرمت نان پادنان
 نان گندم که در ایران سکر پیدا میکند
 حکایت خواب سکر است کند
 حکایت ارشاد شد که بعضی زمین اثر هوا سکر یا پیدا میکند
 حکایت ارشاد شد در هر دین رعایت احوال خمس واجب است
 حکایت ارشاد شد که بران الدین ابو انیس بن علی و طفلی همراه پدر خود میگذشت
 حکایت ارشاد شد خالقاه مغرب خانگاہ یعنی جائے شایان در جواب ارشاد شد در مسجد سه درجه هم
 حکایت ارشاد شد کافر باشد با مسلمان محتاج گرسنه را طعام باید داد هر یک عزم کرد که طاعت خواجیه
 حکایت سعید الدین عینی یافته و شنیده ام غلام حضرت عوث حضرت نظام الدین و غیره بزرگواران ارشاد فرمود
 حکایت آنست باعث این شد که در هندوستان علماء امت کم بودند و هندو آن هم منعقد گشته بود باز فرمود
 حکایت در وقت نظام الدین اولیا صیاب بود صیابے ستامی منکر حضرت و صیابے نقشه نه مقصد منکر

و دنیا کریمین صاحب تاریخ الهند مرید حضرت دینار گے نظام الدین بدر جبر رسیده که این لقب
 ولایت صاحب مذاہب دیگر هم میگویند ارشاد فرمود که اقارب اکثر بد اعتقاد می باشند و هم عصر
 حضرت خواهد نخواه تنفر سے گفتند از جهت آنکه هر گونه از اعمال خیر و شرعی بینند و معاند هر نوع می افتند
 از جهت ناخوش میگردند گفته اند انما صفة اصل المتأخرة چنانچه در هنگام خوردی واجب است جوانی
 روز درین بعضی هم محله بالکے سقفها باوازینند میگفتند یاران دروغ میگویند و مردم از گروه با
 گروه برکے اجتماع می آمدند پس حصه کنیزک و بیداری او و گفتگو با خداوند خود و تعریف کتاب سلک
 السلوک فرموده در جواب مرید ارشاد فرمود که آیات قرآنی مشتمل بر دعا در فرعون بهتر است که
 بر طریق قرأت اقل خوانده و به نیت دعا خوانده باشد چنانچه در تہجد آنحضرت تمام شب آیات دعا خوانده
 اند و نیز بر و ما حافظ دو چهار جا تراکیح خواند ادا سنت همه پا خواهد شد چنانچه میان یعقوب فرزند
 یحییٰ میکند که در هر شب یک باره در مدرسه خوانده باز در خانه مع جماعت همون باره بخواند تا که دو قرآن
 شریف منابا پس پیش یکد روز ختم میکند ارشاد فرمود که از روز و از ده پانچ خوردده ام در دست و غیره
 امر این وضع بسیار است علاوه ازین بسیار عورات آمده اند سوالها بسیار خواهند کرد از قبیل -
 اذکاره مسائل فقه و غیره عرض کرد که عورات کمال خوش عقیده و محبت شعار و اخلاص و تارمی باشند
 فرمود آئے چنانچه قول سفیان ثورست علیکم بدین العجائب یعنی چنانچه عورات بزرگ دلیل در بیان
 رسومات خود را در شادی و ماتم و غیره نمیکنند شایسته اعتقادات خود را نگذارید و مستحکم بگیرید هر چه
 سوال کرد که اینکه گاهی بیعت در حقیقت گاهی از همون شیخ بل شیخ دیگر و ز قادی و نقشبندی مینامند جانیر
 است یا غیر جانیر ارشاد شد که اول در طریقه که بیعت کند بعد سلوک آن اگر چه کم باشد جاها می دیگر
 در طریق دیگر اخذ فیض کند مضایقه نیست بر سلوک طریقه اول اقامت غیر جانیر بگر بیعت را باز بچه
 طفلان ننگند و آنکه بیعت متعدد از پارچه پاپیر خود میکشد چیزی دیگر است تا کی است شخصی عرض کرد که از
 دکن بنامیر آن حاضر شده ام که نیز از زبان مبارک ارشاد یابم مستفید شوم ارشاد کرد که بعد نماز صبح تا
 الاقصد الملک کن این خوانده باشی نامه ظاهر و باطن ملاحظه خواهد شد باز فرمود که سلسله اینها

اقارب اکثر بد اعتقاد می باشند

تاریخ خواندن طائفه در تہجد

بیان عقیدت عورتی از شیخ
 و نیز بر و ما حافظ

سوال از آثار بیعت

دعا بر سلسله نمانده تا بر و باطن

اند هر یک فرمایند و ادب و تواضع ساخته اند لیکن بزرگان نقشبندی تو اعد سلوک را خوب
 درست کرده اند سلوک ایشان مانا بنگار نگرین است بحال بند و بست چنانچه در ابتدا که طعن
 بهم میشد جامی غریبی گفته **س** نقشبندی عجب قائله مالاران اند که بر نه از ره پنهان بچرم قافل
 بازار فرمودند سماع و شنید و وجد میکرد در میان گفته شما نقشبندی هستید این وجد و سوزش از کجا
 گفت جایکه که خدا شده ام چستی اند وجد و سماع در چیز آمده به درین آثار شاد و فرمود که در هر فرقه قصه
 عجیبه واقع شده چنانچه نازک لولی مشهور است در سابق گفته ام و نوشته باشد همچنین قصه نقالان که
 بسیار مشهور فریب تو از اهل کشمیر شنیده ام چنانچه در کشمیر این قوم بسیار خوب میشوند خاصه آنست که
 صاحب برفین خصوصیت شهر و چای دار و ارشاد شد که طایفه نقالان بظرف تبت از کشمیر رفته بودند
 چون انجام مردم مطلق کم می باشند زیاد تر عجیب تعلیمات ایشان را فهمیدند و بسیار اکرام و انعام کردند چنانچه
 بحال خوشی و خوبی مراجعت کرده قریب کشمیر رسیدند و در محله هوا و خوش سبزه دلکش که شگوفه و
 طاوت کشمیر مشهور است ایشان اہم خوش آمده با ہم گفتند تمام برای رضا مخلوق تماشاها کرده ایم اینوقت
 محض نیاب رضا خالق تماشا کنیم و نصی الفیات بعد تا یکم دقیقه از وقایع نامرعی نگذاریم چنانچه همچنین
 کردند بعضی دیگرین ہم اند و در تماشا می کردند که بیک گاه پارچه ایشان مانده تمام ملاحظه نماید آگشتند
 مکانی ہم در اینجا کرده اند بعد سماع توجه شنیدن سماع و نقل در حق مستحق زبانی مرید از فرزندان
 ایشان فرمود که اگر همچنین بود نیز خانه ہم باید رفت باز فرمود خیر باشد بازار شاد تو چه جانب مرید کرده
 فرمود هر چند در محفل و مجلس عرفا دیدی و شنیدی میشود چنانچه در تماشا هر چه عجیب حالات دیده اند ترا
 حضرت حق و در تماشا نقالان اتباع پیران و در تماشا عرفا صانع حسن و جمال شدشان ذات صفت
 و شیوانات چنانچه با وجود از هو تقوی حضرت مجدد در اوایل حال در سلا می رفت می دید و کیفیات بر سر
 داشت **س** بیایکده دچهره از خوانی کن **پ** مرو بصومعه کافجا سیاه کار آمد با لیکن سواهی چاه
 سیاه نباید رفت پیرا که التباس بد گیران مرا فقه هر چند با و ضرر نرسد و نمی رسد شخص عرض کرد که در قریب
 مرده خشت پنجه می زند فرمود اندرون نباید کرد مگر از بیرون مضائقه نیست و تخمه سدره از دیگر سبزه

خشت خام یا نانی آنچه خالی باشد فرمود در حدیث آمده که بریدن درخت سبزه بسیار بدست بلکه فرموده
که در روزی سرنگون انداخته خواهد شد پس بی ضرورت نباید برید و از بریدن نهیم ساختن آن مراد
است اگر چه فقها فتوی برین نمی دهند لیکن احتیاطا او بی باز آنکس عرض کرد که نهید را معه پوشاکش
و فن باید کرد حکم موزه و پارچه پنبه و دستار چه فرمودند پارچه پنبه و موزه باید گرفت و باقی باید گذاشت
شخصی عرض کرد که شخصی تمام شب مشغول بسبوح فرامیر باز سینه ماند و همی طهارت کرده پیش امام شد حال
مقدمان غمناک چه باشد اگر کسی را شبه افتد باز گرداندار شاد شود از میشود اگر باز گرداندار اختیار است باز
عرض کرد از هر کدام مرق است یا نه ارشاد شد زمانه عظیم است شخصی پرسید که بعضی میگویند که با
با وجود آب استغنا از کلنج پاک نمیشود ارشاد شد که اگر از سوراخ ذکر مثل در نم یا کم از آن تجاوز کردی آب پاک
نمیشود مگر بصورت دال از کلنج هم جایز است و زاید از قدر درم مشغول علیه است و قدر درم هم باید شست
و کم ازین نحو است لیکن شستن بهتر است است باز عرض کرد که چون نجاست بیشتر شد حکم درم دوست بعضی
سه نیم باشد و بقدر کف دست که آید آن قیام کند مثل رویه کله در پیش عرض کرد که هر کس اعناق میکند
جائز من و عقل من و جسد من این اعناق گفته که شاد ارشاد فرمود که روح باز عرض کرد که روح
من هم میگویند فرمود روح خود لطف خود اعناق میکند روح الریح همون وجود خواهد بود که من عرض
نفسه نقد عرف را به چنانچه جای گفته ریاضی حق جان بهالنت جهان جلایین با توحید من است گرشیدن
باز فرمود که اینهم یک رتبه توحید است که بیان کرد دیگر تقریر ناقص باز فرمود خود قول چنینی نقل کرده که
توحید قرین نخواهد است که دین او او اگر دینیشود باز فرمود که انشاء الله العزیز روزی خواهم گفت هر سید
در مقدمه نیت مسافر پس امام مقیم یا حالش غیر معلوم پرسید ارشاد شد اگر حال صید اند پس نیت
مثل او کند والا با نیتش سجد امام میشود اگر نیت دو کند و چهار گذار و آن هم میشود عکس و سجد
ارشاد شد تمثیل قول بحمد اسواج دویم واحد و اعداد سیوم صورت خطی الف ربنا
دل گفت ما اعظم لدنی موس است یا گفتم که الف گفت که گفتم بیح با تعلیم کن اگر ترا دست رس است
در خانه اگر کسی است یک ن میس است یا چهارم شعاع و اشکال از داله واحد ۵ و در برین چگونگی با کن

چاهنا خشید و در بانی با کرد و بیگانه نموده آشنا میگرد و در کسوت نمکی خدایها کرد چه با و دیگر
 ایچو بحر و علی ماکان فی القدم و ان الحوادث امواج و انهار و لا یجذبک اشکال بشکلها و
 این تشکل نهایی استوار و خواهی اگر از نکته توحید مثال و بنگر تبانی سوی فانوس خیال
 یک نور بسیط است مبراز صور و ظاهر شده در صورت چندین اشکال و پنجم هیولای عناصر با هم
 بسایط و مرکبات است چیت آدم عکس و نه لم نزل و چیت عالم موج بحیر لایزال و
 عکس لکه باشد از نور القطار و موج را چون باشد از بحر انفصال و چشم کمالی طبیعی با افراد و
 کلماتی الکلون و هم ادخیال و او عکوس فی المرایا و اظلال و لاج فی کل النولک مثل الهدی
 لاکن حیران فی تیه اظلال و هتم ملک جن با صور شمشله یعنی پیر و پیه ششم شخص با لباس
 و سیدم گر شود لباس بدل و شخص صاحب لباس اچه ظلال هتم روح با قوی و اعضا قطعه جان
 جهانست و جهان جمله بدن و ارواح ملایکه حواس این من و افلاک عناصر و موالی اخصت و
 توحید همین است و گریه همه فن و دهم مری و مرایا متعدد و کما دال الشاعر و بالوجه لا واحد غیره
 اذا انت عدوت المرایا تعد و پار شاد و که درین تمثیله انصافهاست خلل که در تمثیل دست نیست
 که حدوث امواج بسبب حرکت با و بسبب غلیان که در جزر و مد میشود ظهور نماید و اینجا غیر نیست که در
 بحر قائم تا غیر کند باعث حدوث امواج گردد و خلل که در تمثیل دویم است است که ظهور مراتب اعداد غیر
 مشابه از واحد بسبب تکرار واحد باعتبار معتبر است و در اینجا تکراری نیست و نه اعتبار معتبر را در خلل
 خلل که در تمثیل سیوم است که صورت خطی الف فی حدوده متساوی و غیره دیگر نمیشود و اما انصافها
 و در وایر در اینجا انصاف نیست لیس فی الدار غیره و یا در ظللیکه در تمثیل چهارم است نیست که اشکال
 بر چیز دیگر قایم اند که غیر نور است مثل کافه یا جامه و نور فی نفسه شکل ندارد و نه اشکال قایم بدو میشوند
 در اینجا از نور چیز دیگر نیست که اشکال با و قایم باشند و قایم مقام کافه و جامه تواند شد و خلل که در تمثیل
 پنجم است است که هیولای محض استعداد وارد و فعلیه در دست و در فعلیه بلکه در وجود خود محتاج بصورت
 است و در اینجا چنین نیست بلکه ذات حضرت حق متساوی فعلیه و تحصیل هر چیز است قیوم هر ذات است

وخلک که در تمثیل ششم است نیست که کلی طبیعی معرا از افراد وجود ندارد و اگر گویند کلی طبیعی موجود است بجهت وجود اشخاص پس انحصار وجود کلی در وجودات اشخاص لازم است و اگر گویند کلی طبیعی موجود است یعنی وجود اشخاص پس در حقیقت کلی طبیعی موجود نشود و این معنی بهر دو تقریر درین مسئله محال است
وخلک که در تمثیل هفتم است نیست که هر چه در آن واحد تصور متعددیه تمثیل یعنی تواند شد و در ملک جن این خلل نیست پس این تمثیل چشتیان تر است به نسبت تمثیلات دیگر زیرا که روح ملک جن قیوم جمیع صورتهاست پس توهم احتیاج و انحصار درین تمثیل واقع نمیشود و همچنین تکسیر در آن واحد شکل نمی افتد و **خلک** در تمثیل هشتم است نیست که لباس مغایر شخص است فی الحقیقت پس نسبت معنیت ندارد و اینجا به معنیت است غیرت عتبات و **خلک** در تمثیل نهم است نیست که روح را با قوی و اعضا مطلقه معنیت نیست بلکه روح را با قوی و اعضا تعلق تدبیر تصرف است و تحریک و تکسیر و بسبب **خلک** در تمثیل دهم است است مرئی و مرات مغایرت کلی دارند هم در وجود هم در ذات اگر مراد صوتا منطبقه در مرات است پس آن عرض است تا یک پیمات و از صفات مرات است و شخص جوهر است قائم بنفسه و رفع این خطها نیست که هر تمثیل بیان حال مرتبه است از مراتب جن و ذات حق در احاطه کسی نمی آید پس هر تمثیل در مرتبه از مراتب صادق است چنانچه گوینده اینها گفته است **مشعر** به مرتبه از وجود حکمی دارد و اگر فرق مراتب تکلیفی سندی می هر یک که عرض کرد شریعت محض نفس شایر مصلحت ظاهر هم آمده ارشاد شد بعض جا البته در قرآن شریعت احادیث مصلحتا که انرا از باطن جمیع مصلحتا نباشد بقرنوا بیا طاعت یا منر متوقع که رفع آن ضرر بود آمده باز عرض کرد که بجمله فرامیرت شنی باشد و آواز خوش جانیر بود و نای عجم و چهل غوزه و طبل غازیان که عبارت از نقاره و دهل بود وقت اینها جانیر بود نای عراقی و سازنگی و ستار و قانون چه تعصیر کرده اند و چه قیاحت دارند که حرام شد ارشاد شد فی الواقع درین بسیار گفتگوهاست در اغیان سماع و قایلان اباحت فرامیر گفتگوها کرده اند در رساله درین باب نوشته اند و محمد غزالی هم درین امر بسیار صلاح نمود و بسیار آلات را خارج از فرامیر کرده فرصت نیست که اینوقت گویم خوب بدین باب بیه و شنیده ام بعضی گفته اند هر چه از ان او از حروف صوات نیاید مثل

این اشخاص هم در مرتبه شایر مصلحت ظاهر است

این اشخاص

سازگی و شمار که خوب عبارتها معلوم میگردد مگر طنبوره که هیچ آواز نمیدهد حرام است مگر وجه آن بیان
 نکرده روزی شخصی سوال کرد که بود من هم حیران بودم یکایک اتفاقا کردند که سبب حرمت غرامی است که
 فقط آواز خوش گویان با الفاظ با معنی و نیک میخوانند خوش گفته عمل است در ضمن آن قلب هم بکرت
 می آید این جهت میباح اند و آواز فرامیر که محض صوت بمعنی نند طبیعت را قالب میسازند و در ضمن آن قلب
 هم مسرور میشود لهذا منع گشته که چندان قالب کردن طبع در شرح مراد نیست وقت و نانی و چلفوزه
 و طبل غازیان و غیره را آنحضرت شنیده یا از شنیدن آن منع فرموده ازین جهت مستثنی است ارشاد
 شد که حکمت هم در خاندان ما معمول بود چنانچه حد بزرگوار در غم فقیر و وامیکرد عدالد ماجد و بنده موقوف
 ساخته مگر بنحو انهم شرح داد و طامی و غیره بعضی کتاب که در شهر مشکل میشد علما و محققین می نمودند حالا
 کتابی الی موقوف شده ازین امر نجات حاصل است مرید محرم کرد که علم را مشکل از تصنیف مطلق
 بنمایند چه فایده است فرمود بعضی بسبب اختصار و بعضی را تخمین هم خوش می آید چنانچه سید رکن الدین نامی
 که شیعه خالی بود و بر نام من لقت میگردد و در فکر گشتن من بود کتاب اصول اکبری میجو است که بخواند چون بی
 شرح کتب نمیتوانست فهمانید مردمان در ایشان میدادند قبول نمیکرد که صورت او نخواهم دید چون شوق
 غالب شد بیایده برسید و خوش شد آخر رفته رفته شاگرد گشت و روزی گفت تحقیقات شما و تمهیده شما از
 همه با خوب است گفتم که از جمله محققین من که هم است که کتاب را محترم میدانم و سبب نمیکند پس حق به کرد مگر در خواب
 مساویه گاه بی ادبی میگردد و وقت صورت و صحبت تمیز تکفین بین کرده بود هر دین ذکر ارشاد فرمود
 که بنود صد پادست بنده مسلمان شاه اند لیکن شیعی خالی همین دو دیگری و بی بیگ و دو چهار کس
 دیگر هم حالا قریب اند که شوند شخصی سوال کرد که در نقیبات و قریبات فردا نیکه کلام در دست یعنی در تمام
 در سجده شان درست است یا نه ارشاد شد اگر کار ضروریات دین نمیکند جایز باشد چنانچه ارشاد فرمود
 که در صحابه کثیره که بود حایض که برای چراندن بزبان رفته بود بزمی بگردان کنیزک از سنگ پاره پاره
 راجع کرده آورد صحابه را در حلت و اکل آن شک کرد پیش آنحضرت بردند آنحضرت از کنیزک سوال کرد
 که خدا کجاست اشاره طرف آسمان کرد فرمود که درست است خلاصه آنکه خدا را موصوفت با صفت کمال

بیان وجه حرمت غرامی

ذکر قیامت در خاندان

در بیان آنکه علم از انحصار مطلق

بود و بدست بنده مسلمان

نمود مردمان بیانات کلام

فصلی در بیان کثیره که

شاه صاحب

مشکل بنمایند و نقد سید رکن الدین

شد لیکن شیعه خالی چند

دست می خوانند و درست است

سخن احتمالات بسیار دارد بعضی احتمال دفع عذاب مطلق کرده بر سفر غیر گل میگذازند مگر مرده را از بوی
 خوش راحت میشود در حدیث آمده رایحه خوش بر لب مرده در وقت برون روح می آید پس آن گفشت
 که بر تعزیه هم همین احتمال جاری باید ساخت فرمود شما طالب العلم هستید آنجا قبر معلوم نبود همچو تخری قبله
 بود و آنجا فرار حضرت معلوم است و تیز ارشاد فرمود که در قضیه برده گفته که اثر قدم شریف که ثابت
 است در ریگ نمی افتاد عوض آن در سنگ اثر می کرد و هر چند معنی اثر دیگر هم میتواند شد در جواب
 سائی ارشاد شد که قضیه در پویشیدن درست است اگر چه بعضی بقدر انگشتری تجویز نموده اند
 و پارچه زهیب هم جائز اگر طبعه کرده باشد و عورات را زهیب جائز اگر چه بعضی مثل کراچی میهنی هم
 نموده و دوران را که تشبه بزنان نشود هر چه عرض کرد که آدم را چه قدرت شده باشد ارشاد شد قریب
 بهشت هزار سال و ارشاد کرد حدیثی که روایت میکنند قبل آدم مسلم تبار الی غیر المتها غلط است
 در تورات عمر آدم و نوح تا ابراهیم ضبط کرده اند و از ابراهیم تا این وقت تجویبی ضبط کرده اند پس بین
 شکی نیست و این آدم در هر جا هر قوم که باشند اولاد همین آدم خاکی اند و در حدیث آمده که قبل
 ایشان اجنه و جانوران و بعضی بزخ یعنی اندک صورت آدم داند کی بعضی جانور چنانچه هنوز
 نقل همون اشکال مینمایند و اینکه بعضی مسلمانان یا هندو و مسیحی و غیره که فرنگیان از اولاد بوزنیگان
 و خنازیر مسوخته یا اولاد بوزنیگان که از سر اندیپ آورده بودند با عورات این ملک تواند و تامل
 شده همه غلط واقع است هر چه عرض کرد که منشا غلطی هتودان که خود را از اولاد ایشان
 دانند چه خواهد بود ارشاد فرمود که در وقت آدم اجنه و آدمیان مخلوط است مانند اگر چه منع شده
 بود لیکن تا زمان نوح و طوفان ماند بود چنانچه ما با جانوران و طیور حالا معاش میکنند همچنین با
 جنیان معاش مختلط بود از طوفان بالکل جدا شدیم چون قایل برادر راکشت و جواب یافت
 و مرد و گشت در میان اجنه رفت و کد خدا شد و نیز در میان اجنه رسم است که تنی میگرفتند چنانچه
 حالا هم بعضی جا رسم است پس سبب معنی و قرابت مادری اولاد آدم خود را چون استند و اعمال معجزه
 اخلاق همه از واجبه سابق از سابق بوده اند چنانچه صند و قی در جای بر آمده بود دوران نگاشته که

در حدیث آمده که در وقت برون روح می آید پس آن گفشت که بر تعزیه هم همین احتمال جاری باید ساخت فرمود شما طالب العلم هستید آنجا قبر معلوم نبود همچو تخری قبله بود و آنجا فرار حضرت معلوم است و تیز ارشاد فرمود که در قضیه برده گفته که اثر قدم شریف که ثابت است در ریگ نمی افتاد عوض آن در سنگ اثر می کرد و هر چند معنی اثر دیگر هم میتواند شد در جواب سائی ارشاد شد که قضیه در پویشیدن درست است اگر چه بعضی بقدر انگشتری تجویز نموده اند و پارچه زهیب هم جائز اگر طبعه کرده باشد و عورات را زهیب جائز اگر چه بعضی مثل کراچی میهنی هم نموده و دوران را که تشبه بزنان نشود هر چه عرض کرد که آدم را چه قدرت شده باشد ارشاد شد قریب بهشت هزار سال و ارشاد کرد حدیثی که روایت میکنند قبل آدم مسلم تبار الی غیر المتها غلط است در تورات عمر آدم و نوح تا ابراهیم ضبط کرده اند و از ابراهیم تا این وقت تجویبی ضبط کرده اند پس بین شکی نیست و این آدم در هر جا هر قوم که باشند اولاد همین آدم خاکی اند و در حدیث آمده که قبل ایشان اجنه و جانوران و بعضی بزخ یعنی اندک صورت آدم داند کی بعضی جانور چنانچه هنوز نقل همون اشکال مینمایند و اینکه بعضی مسلمانان یا هندو و مسیحی و غیره که فرنگیان از اولاد بوزنیگان و خنازیر مسوخته یا اولاد بوزنیگان که از سر اندیپ آورده بودند با عورات این ملک تواند و تامل شده همه غلط واقع است هر چه عرض کرد که منشا غلطی هتودان که خود را از اولاد ایشان دانند چه خواهد بود ارشاد فرمود که در وقت آدم اجنه و آدمیان مخلوط است مانند اگر چه منع شده بود لیکن تا زمان نوح و طوفان ماند بود چنانچه ما با جانوران و طیور حالا معاش میکنند همچنین با جنیان معاش مختلط بود از طوفان بالکل جدا شدیم چون قایل برادر راکشت و جواب یافت و مرد و گشت در میان اجنه رفت و کد خدا شد و نیز در میان اجنه رسم است که تنی میگرفتند چنانچه حالا هم بعضی جا رسم است پس سبب معنی و قرابت مادری اولاد آدم خود را چون استند و اعمال معجزه اخلاق همه از واجبه سابق از سابق بوده اند چنانچه صند و قی در جای بر آمده بود دوران نگاشته که

در وقت بنا نهادن عرش طایر در آن جا بود چون سبایش میگفت از پنجاه هزار سال پیش در عرش
 عرش کرد که اینها کیان بودند ارشاد شد چون قوم سابق اجنه و غیره آدم را همین شصت هزار سال
 شده تحقیق این آدم خاکی متاخرترین خلقت است صاحبزاده میان موسی صاحب سوال کردند که
 بدن بے روح بر سر آب می آید و جسد روح در آب می نشیند با وجودیکه روح شکر الطفت است ارشاد شد
 چیزی که در هوا در می آید مثل شست هزار من بر سر می آید و خلایق آن سنگریزه یا یکماست در آب می
 نشیند تا که روح در تن می باشد و در او آمدن نمی دهد چون تعلقی باقی نماند و تخلل شده لطیف است
 ارشاد شد بسبب کی خلایق با در ارشاد شد که این از جمله دو سوال مشکله است چنانچه بچه هر چند
 جلد تگدو کند و بچه آدم بعد دو سال از پنجم بضعش بیش آنکه سر آدم موافق قدس کلان است خلایق
 دیگر آن که نسبت با قامت شان خورد و می باشد این کلان سر آدم را بر سر آن داده اند که مخیل و قوت
 فکر آن زیاده باید تا سر انجام جمیع امورات نماید و سیوم آنکه باعث چیست که اگر چیزی بر دست راست
 بند گران می آید نسبت با دست چپ پیش آنکه دست راست سر انجام امورات می نماید پس او را گویا در بند
 زنده تنگ میشود خلایق دست چپ معطل می باشد ازین جهت او را گران نمی آید ارشاد شد که بعضی
 مورث که بعد تجربه معلوم میشود یکی آنکه مطالعه کتب خوب آنکس میکند که نحو خوب یاد دارد و در
 ظاهر کسی غالب می آید که اصول خوب یاد میدارد و فکر بجای نه نشسته تنها کسیکه منطق خوب یاد دارد
 ارشاد شد عالم چخته آنکه چهار چیز درست باشد مطالعه و درس و تحریر و تقریر و مناظره درست
 باشد باشد بازار ارشاد شد که طور درس هر علم اینجا جدا بود چنانچه بیان فرمود و ارشاد
 اخت که طور درس لغت باین طور میگنایند یعنی اول لواج بجای میزبان بعد لغات
 شرح لغات بعد دره فاخره تصنیف شاگرد می الدین قونوی بعد تبوی بعد شرح الفیض
 تذکره منشی نعیم الدین خالصاحب ارشاد شد که حدیث آمده که شخصی پیش آنحضرت
 لعنه علیه و مسلم آمده عرض کرد که چهار خصلت بد دارم اگر فرمائی که یکی ازین چهار بگذارم در هر چهار
 نین نمی توانم بار بر سید که کدام کدام خصلت است عرض کرد که دروغ گوئی شراب

آنحضرت فرمود احوال تعزیرات اینها معلوم است گفت آری پس فرمود که دروغ را بگذار آنگس قبول
 کرد در وقت چون اراده حرکت میکرد اقرار دروغ و سزا یاد میکرد و باز ماند گفت مراد پس کرد محمد صلی الله
 علیه و سلم از هر طرف بعد فریب عرض کرد و مرید شدن یعنی هم غالی از فایده نیست ارشاد شد آری
 تجرید است که مرید یعنی هم مخصوص توجه پیران طریق میگردد و مذکور ارشاد شد قول شیخ
 اکبر است که انصافی لاندیب که فریب عرض داشت که این قول بظاهر در اختیار مذہب گفته یاور
 مقام تاویل ارشاد شد که این وسعت عظیم دارد زیرا چه مراد از صوفی معتقد وحدت وجود است چون
 چنین کس هر جا ظهور حق می بیند در حق و باطل باطل را هم حق میدانند این وقت در دسرس است گفتن تو
 توانم گفته اند شعر خبک بقادر دولت همه را اندر بندد چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند
 ارشاد شد که علم بصوت کمال دقیق است هر که آنرا بخواند میدانند صدرا و غیره پیش او هیچ نیست
 بزرگی در سفر جانب هم قدر میرفت او را فرمود یا حقاً بظ دو کم هزار بار و سوره لایلا و بی یقین
 بسیار خوانده باشی فریب عرض داشت که مقصود بالذات و بالاصل از انزال کتب انبیاء و صل
 بعد است یا بجا آوردن احکام ظاهر ارشاد شد تو در درس شنیده باشی اسلام و ایمان حسان
 را آنحضرت بیان فرمود است مقصود اصلی بالیقین احسان است چنانچه اسلام بی ایمان معتبر نیست نزد
 بعضی مثل غزالی ایمان بی احسان اعتبار ندارد دیگر اینکه نجات ازین هم ممکن باز فرمود که عبادت
 بی احسان روح بی جسد است باز فرمود هر یک ازین هر سه خاصه نتیجه است هر که اسلام یعنی
 انقیاد ظاهر و ادب و حرمت او از سلطان و طاعت محفوظ است و هر که اسلام مقرون با ایمان دارد
 نجات نصیب است و هر که بجز این احسان رسید قربت الهی حاصل میشود گویا احسان کمال است ایمان
 است مرید یعنی غرض کرد نوشته غزالی همه درست و صحیح است فرمود آری باز آن مرید یعنی عرض کرد که
 غزالی میفرماید عقیده که آنچه بعوام آموزند این پوست عقیده باطن است و نیز میگویند که آن قرار
 گاه که عبادت عوام از آن بهشت و عبادت خواص از آن حضرت الهی است پس ازین معلوم
 میشود که ابطل بهشت ظاهر میکنند فرمودند مدعا آنست که غرض و رسالت ایشان آن است

تا اجاست و خود درین عبادات و تقسیم آن مثلی بیان کرد که بعضی مثل بندگانه که بخوف ترس از
زدن و کشتن بندگی میکنند و بسبب این بندگی از ترس این شیون مثل مسلم و گره و بچو بود که این با شیون و خنده
بندگی میکنند بچو چون طماع بهشت گرد و هر مثل عشاق فقط بلحاظ رضامندی او قطع نظر از امید ترس درین ایام میرسد
مخوف کرد که از فاضله این سئمه پرسیده بودم اول گفت که مقصود خدای است و آن فضل است
باز گفته ترس تا نداند که مقصود و فضل اعمال ظاهر است که بعثت انبیا بر سئمه همین شد چنانچه
قرآن ناطق همین است فرمود لا بلکه فضل اعمال روح است بچو فضیلت روح بر قالب چنانچه فرمود
إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ وَلَا كِبْرَ تَرْكُزِكُمْ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَنِيَا تَكْرُمِ أَرْشَادِ فَرَمُودِ كِه دیشب درو
بود درین ضمن فرمود عرض داشت که بنده سابق با هر کس که مجتبی داشت اکثر انتقال در داد می
کرد بقصد و بلا قصد و بارها این هم اتفاق افتاده که این مرض بر بنده تارسی گشته فرمود که نسبت
صفا هم میشود چنانچه قصه اسپ و بچی زدش دقته شاشه کنایه در شاه عبدالاحد نقشبندی
بیان فرموده فرمود که در عجایب نقشبندیان است بازار شاد و فرمود که سه لطیفه را حکما هم تعجب
سکینند لطیفه نفسی که آنرا طبیعت گویند از خاصه آن است خوش آمدن چیزها مثل طعام و سبزه و شاد
و خوش و حقایق و حقایق آن اکثر عمده زاده است میفهمد و دیگر عقل که دانستن و فهمیدن کار است
اکثر در علمای بقوت میباشد سیوم قلب که نقره اکثر بقوت می بود مثل متاثر شدن بکیفیات و فهمیدن
آن اکثر مردمان همین میگویند که فلان چیز را خوش آمد حال آنکه خواص طبیعت است یا میگویند که من
چنین دانم حال آنکه کار عقل است یا متاثر شدیم بکیفیت غم یا سرور حال آنکه کار قلب است و زکات
بلاوت این سه لطیفه را حکما هم میدانند بازار شاد شد که سید احمد بریلوی بسیار روزی قلبی اند و تو هم معلوم
میشوی ارشاد شد فاضله از اکابر علماء آمده اند و تحقیق توریث بلسان عبری میگردم چنانچه
چند آیات او مع ترجمه ارشاد فرمود و فرمود بلا شبهه کلام خداست جلالت آن معلوم میشود است
بر اسبب نارامی الوهین است و اب المرض و با الارض یا تیاه توده و اسود رخ و غلظنا هم
باز فرمود و لسان زبور و انجیل یکی بود و فرق میان عبری و عبرانی همچو سندی و بگالی و غیره

است باز فرمود کلمات عشره بجای سه سوره شروع تورات بنویسند و نیز فرمود بر چهار راجع که نزد
مغاری است کلام خدا نیست بلکه یاران حضرت عیسی بطور خود نوشته اند کلام خدا از پیش شان گم شد
درین اثنا ذکر حافظ همعصر تیمور شاه بعد سده یکصد و پنجاه سال و سده بیستم مولوی مردم بود
چنانچه در بغداد گلستان و بوستان را نزد مولوی سعدی برد از جهت کثرت مردم مولوی را فرصت ملاحظه
بنمود پس بد چیت گفت شکر فرمود بکار کوه کان کن چنانچه تاثیر سخن بزرگ شد باز فرمود چون شاه
شیخ را تیمور کشت حافظ شمس الدین را ظلی داد در میان گفتگو پرسید بخارا و عمر قند که وطن ماست بچه
طهر بخشیده گفت از همین بود فقیر شام هر یک پرسید وجه چهارم و ده خانواده چیت فرمود چنانکه
چهار نام با وجود کثرت باقی ماندند و وجه پنجم آنست که این بزرگواران طریق خود را خود بدون ساخته
اند و اصلش فرع درست کرده چنانچه علمای ظاهر هم از همین جهت با وجود شاگردی اسلاف صاحب سبب
شدند و باقی پسینان شعبهای ایشان اند چنانچه هر دو شعبه هر دردی و اکثر برده شعبهای قادریه را نام برد
باز فرمود که شهاب الدین مقتول مردم صاحب غنچه و ملحد وضع معتقد کواکب بود هر یک عرض کرد
که در صحبت بعض بزرگان با وجود مقامات عالی بنحوی می بنظر نمی آید و بعض جا چنان معلوم میشود
که در اندک اوقات تغییر حال گشت ارشاد فرمود که اکثر مردم حسب استعداد تعلیم نمی فرمایند بلکه بیک طرد
بهر یک معامله میفرمایند لیکن نمی باید که بر گراخواهش نماز و روزه و اخلاق حمیده باشد و را اشتغال
ملاوت و نماز و اخلاق حمیده و ترک و تجرید و غیره ارشاد سازند و این را پارسانی می نامند و بعضی را جده
نمایند که بسبب تقایر نسبت نفس او را حاصل سازند این را طریق قلندر گویند چنانچه گفته شد
صناره قلندر سرد ارمن نمائی بود که بی دراز دید مردم در رسم پارسانی و سیوم طریق عرفان یعنی
کشف حقایق و هم در اینجا وجودی پیش می آید آنرا مردم بجای آنکه دیگر بلغوبه کرده اند غالباً در آنجا
حکما میکنند بلکه بعضی شخص چون تجربه کاران او دید میدهند بعضی را که استعداد موافق افتاد فایده معتد
بها شد هم درین ضمن حسرت بیماری بیان فرمود و فرمود هر دو طریق ادل اگر کسی تعلیق
نمود باشی که طریق آخر مشکل و استعداد و تعلیم آن بسیار و شوار هر یک عرض کرد که بعضی بزرگان فضل

و طوایفان زمانیه و نه و با مردم میمانند ارشاد شد شاید نیت شان درست باشد چنانچه از مولوی
 فخرالدین که عامل این عمل بودند روئے عن الفرصت پرسیدم فرمودند که شیعه ازین جهت از سب
 و تیرا باز نه آیند درین ضمن آنحضرت فرمود که ثواب نیت بزرگ را باشد مگر ارادت بی توبه غیر صحیح که
 شریعت مستقل بر لقیقت است مگر ذلتیکه تائب شود باز فرمود که خدا خوب میداند حقیقت حال او بندگانش
 خود را چنانچه قصه نازنگ لولیه را بیان فرمود و نیز قصه ذو ذر و وقت سلطان المشایخ هم اینست باین
 کرد باز فرمود که عمل واجبه میشود مگر نه آن رتبه ولایت است چنانچه قصه محمد حسن که چندان متقی هم نبود
 بچشم خود دیده ام که دختر دوازده ساله را که چن برده بودند و گاهی این عمل هم از شیاطین واقع میشود
 بعد چندی طلبیده و نیت امیر سے را که گم شده بود چنانچه روزی جاسے میگذاشت و بر سے تابع او بودار
 بر دختر سے بصورت چپکلی معرفت بوزنه بیرون آورد این قصه را اکثر مردم بچشم خود دیده و از من گفتند
 و دو قصه مریدیم من عجیب غریب است حالانکه بعد بعیت عمل موقوف کرده بودند روئے بقطب صاحب
 میرفتند صاحبزاده پاسے ایشان سنگره طلبیدند بعد عذر دستک دادند از چتر رتبه بر رتبه آمدند هفتده
 سنگره جمع شدند و همه خوردند چنانچه سنگره فروش آواز داده که هفتده سنگره من رقت قیمت
 آن دادند باز دویم سواره کشتی سیروریا میگردند که پیرزاده شان فرمایش ریورسی تانزه کردند بعد
 عذر گز او طیار پیش آمد چنانچه مروان خوردند بعد دریافت حقیقت ریورسی و گزاهو قیمت آن
 دادند آن بزرگ در هر منزل جتنے را بیکار میگرفت چنانچه قصه بار بردن آنکس بعد از ان بیان
 فرمود هر سیدے عرض کرد که شکل اصلی جن چیست فرمود که آنحضرت فرمود که بصورت شیله بود
 دیده ام بانار آینه و گاه هر شکل آدم و گاه هر شکل سگ و مار می آمدند چنانچه قصه مردن صحابی و
 حدیث صحاح نقل فرمود باز روایت حدیث در صحاح از اجنه که صحابه بودند بیان فرمود باز فرمود
 که اجنه همچو هوا اندازره مسام بروج هوایی ستولی میشوند باز فرمود حدیث صحیح است که گم آتا
 محبت زیاده شود بازار شاد و کرد که مردم چهار قسم در ملاقاته باشند کسی چون غذا آن خاد
 و منکوحه است و کسی چون دو آن حاکم و دیگر برادری که گاه با بیساره زورتها خند و تسلی

چون هم وان نساق دکفار و مرتدین بر مذہب ضعیف الاعتقاد و قسمی چون انفس هوا آغوشوق
 و غیره است **۵** نیست از رغبتان عاشقان با سخت مستقیم است جان عاشقان **۶**
 سید احمد صاحب سوال نمودند که در ایام سرما آب چاه گرم و بر عکس آن در گرمای بیشتر همیشه
 ارشاد شد که آنحضرت هم بر سیده بودند فرمود که چون آفتاب در گرمای روزانه سیر طول میکند آب چاه
 سرد میشود و بر عکس آن در سرما که زیر زمین سفر طول نماید ایند احارارت در آب زیاد میباشد و حکما هم
 این گفته اند یعنی هرگاه پیش و صحن میشود بردات گر ختیه در مکان سایه می آید و همچنین در وقت
 سردی رطوبات مکان عکس آن می شتابد چون در گرمای بیشتر زیاد تر میگردد و اجزای مویط و چاه نیز در عکس آن
 سیر کند که این چند روز است که حال آنحضرت **۷** که در ایام سرما آب چاه گرم و بر عکس آن در گرمای بیشتر همیشه
 قلب آبدان را چنانچه از بنیدگان مشینده ام که شخصی پیش از تولد من بود روح خود را معلق بر او میبایست
 و گه ترا می را که بر سرش آویزان شده بود میتوانست معلق ساختن تو هم را همی گویند درین ضمن هر یکی
 از عمت این علوم خصوصاً قلب آبدان بر سید ارشاد فرمود که موافق قوانین البتہ است بعد
 بنظری آید و قدرت خدا را که نمیدانند چنانچه در خرق عادات جد بزرگوار خود و عوص روحی بروی
 و قصد و شواهد آن از حدیث صحیح نقل شده مشهوره حضرت آدم و حضرت داؤد و بشیدین از عمر خود چهل
 سال بیان کرد فرمود در تقدیر معلق چنین بیاید که فلان چنین و چنین خواهد کرد و چنین و چنین
 خواهد شد و در ضمن **۸** از کیفیت اجل با اولیا و انبیا بر سید فرمود که انبیا قریب اجل اختیار
 داده میشوند و اولیا هم گاهی واقف روز اجل و طور مردن خود میدانند چنانچه تقدیر حضرت علی علیه السلام
 ارشاد فرمود و نواب نواز سن علیخان صاحب از کیفیت روزه هزار می بر سیدند ارشاد فرمود
 در حدیث مذکور ام مگر شیخ عبدالحق در کتابی نوشته بعد از آن انکار صحت حدیث کرده مگر روز خوب
 است یعنی شب معراج و نیز روزه رجب و روزه مبارک است و نیز سه روزه که در هر ماه سنت است اول
 سه روز را غر و آخر سه روز را سر میگویند و ایام وسط را بیض پس ذکر بیض بسیار آمده و ذکر غر و سر
 هم آمده است هر بیضی عرض کرد که حضرت عایشه و فاطمه رضی الله عنهما گاهی امانت عورات کرده اند

فرمودند بلکه همین وجه کراهت است لکن در عهد آنحضرت صحابه اگر نماز جماعت بسجده
 نمی یافتند بجای خود آمده معادل و عیال خود را انگیزند که اگر باطل محرم خود یک کس هم باشد
 رضایقه نیست و جماعت نساء اگر باشد بجز آنکه تذکره ایشا فرمود که در وقت طفلی قرآن شریف
 حفظ کرده دوره میساختم باینه سینه بطنه در سوره طه رسیده بودم که ناگاه یک عورت و مردش که شیر
 را شکر کردند نمود بجانم هاس می بردند و چیزی از انعام می یافتند از دون خانه من هم شیر را آورده
 در یک لحظه عورت مذکور گفت که حال این شیر بی طور می بینم جلد رخصت فرموده دهند چنانچه کردند آن
 زن از مرد خود گفت بحوش باطل میشود چیزی را تدبیر باید کرد چنانچه او هم گرفته بیرون بردند
 هندی را کشت و در عرصه قریب دوسه کس از همین حال شد پس غازی الدین خان وزیر اورا از شهر
 بدر کرده داد عند الذکر ارشاد شد که در ملک گرم سیر فیل یعنی زید چنانچه در مدینه و کعبه هم نمی شود
 اول فلیکه در مدینه بعد بعثت رفته وقت خلیفه اول در جنگ یزید و قتل امین رفته بود چنانچه خلیفه
 در تمام شهر تشهیر کرده باز گردانیده داد و در ملک حبش بسیار میشوند بلکه حبشی میخورند دریا و چنانچه باو
 شاه حبش دو سنه فیل کشته میشوند در ملک سیکو فیل سفید می شود از ارشاد شد
 سوزش اهل جنون را مرگ هم تسکین نداد و گرد باد خاک همچون تاملک پیچیده رفت با شب خیال
 چهره شوخ بدل پیچیده رفت با ساعت همچون شب قدما زبیرم جو شید و رفت با خانه زین است
 دنیا عیش و پادشاه آنکه زین جازد و دامن چید و رفت با بیاساقی بگردان جسام مل را با
 عنابدی است اشباح گل را ارشاد شد که قصه دندان شکستن اویس قرنی که مشهور
 است غلط است اگر چه در غلبه حال همچنین حالات پیش می آید و معذوری باشد چنانچه عیب است
 این زبیر خون آنحضرت آشناییده بود آنحضرت فرمود که خوش خواهد ریخت و خون بگلان نکس خواهد
 ریخت باز فرمود که پنجم رجب یزید سلطان شده کس بیعت کرده بکه گریخته آمدند زبیر مذکور
 چند اسد بن عباس و حضرت امام حسین و در آنوقت ادب بکه اینقدر بود که کسی فوج کشی نمیکرد و
 مسئله هم چنین است که اگر کسی را کشته بکه رود او را نباید کشت مگر تنگ کرده بیرون باید ساخت

مسلم بن عقیله مسلم بن زبیر و اما حضرت امام حسین سکنه نامزد قاسم بولی هم بیضه نوشیده اند
 طلبیه یعنی حجاج ناصبی خون اور محبت که موجود اعراب تفراتی است سید ابن جمیر و سنی احدث از دست
 حجاج بن ابی مرثبه حضرت امیر شهید گردید بعضی گویند که کربل بن زیاد را که خلص یار آنحضرت بود شهید
 کردند حضرت حسن بصری هم ترسان بود و خوارج سواد حضرت شین باقی از جمیع ایشان عداوت
 دارند مگر حضرت حسین و دیگر سادات را معتقدانند و ناصبی حضرت علی و حضرت امام حسین دشمن
 دارند ارشاد شد که تسلط خارجیان گاه در سکنه نشده در عمان و مسقط و غیره ملک خود سے
 نمانند ندیده ام مگر ناصبی را ندیده ام چنانچه بعضی روایت کرده اند که حضرت علی گفت بدول
 میشوند چنانچه حافظ آفتاب که همیشه حاضر در سن پیشه روشکے ذکر حضرت امیر بود چنانچه عادت ما
 ستیان است که هر صحابی که آید بجان و دل مناقب فضایل آن بیان کنیم همچنین کردم بدتر شده بنه
 را شیعیان نمیده آمدن در مشهور قوت کردند همچنین شخصی از والد ماجد مسئله تکفیر شیعی بر سر سید
 آنحضرت احتمالات جنفیه درین باب که است بیان کردند چون مکرر پرسید همان شنید شنیدم که میگفت
 که این شیعی است شاه عباس از تلخا دو پیازه گفت بیا امتحان ندمب خود با بکنیم یعنی سبجه طعم خود را
 در آب اندازم و در آنوقت در دست شاه سبجه چوب و در دست ملا سبجه سنگ ملا گفت با شاه حق تعالی
 آب را بر کله امتحان نیا فریده بلکه آتش را آفریده و حضرت هم سبجه در آتش اندازند و بنده نیز روزی خود
 سبجه را بر سر سید که ملا شیعی است یا سنی گفت شیعی پرسید پراگفت بار بار دیده ام که گه میخورد روزی
 که کرگسی که مردار میخورد و عمر در اثر می یا بد بردیوار شاه عباس نشست بنده و ق طلبید و باز منع کرد
 فرمود که شاید عهد آنحضرت را در یافته باشد پس ملا گفت که چون پاس درک صحبت آنحضرت را چنان
 است در حق صحابه که با که چها چهار فاقه کرده اند سبجه ادلی نخواهند کرد ارشاد شد که بعد استماع عام
 آنحضرت صراحتا و کنایه تا نزد بعضی در دو گفتن سنت و نزد کربل و اجنبی میشود ارشاد شد که در
 حدیث آمده مورچه و گلبری و غوک و گس شهید و پدید را نباید کشت ملا گفته اند بنا بر ذکر شان در زمان
 شریف که بیان عقل مورچه در قصه سلیمان که تاثیر سلیمان در مردم لشکر چندان اثر کرده که داشته

ایضا نخواهند رسانید و وحی را منسوب بطرف گن شد ساخته و خود بقدر وقت در اطفای نار
 ایستادیم سعی کرد مگر حریبه که دم میکرد و او را هر جا که باشد باید کشت و بدین معنی بر سلیمان بود و نکته
 باریک درین گفته اند که رافضی از سورچه سلیمان هم کم عقل اند یعنی او فهمیده بود که لشکر باین سلیمان
 از جهت اثر صحبت عامه قصداً ایضا نخواهند رسانید ایشان در حق صحابه پیغمبر انقدر هم نمی فهمند
 ارشاد شد که باو بیزن را که کلان می باشد می آویزید باو آنچه در فارسی و در عربی جنبش
 میگویند ارشاد شد پهلوی هندی یکی نارات سندری و این یکی کهور پچاتی لاک پیاکی
 دیگری اوزرکی اهور فرمود که فی الواقع چون با خدا شود چرا جانب دیگر نگیرد ارشاد شد
 زاهد یا بسکده دنیا می دیگر است آب دگر هوئی دگر جای دیگر است

و معنی آن که بطور تصوف بیان فرمود در جواب سالی ارشاد شد که هم با حق حین کما حق
 فی دمیومته نلکه و بقایه یا حق و دو صد بار شش شش بار درود اول آخر تا بر بیماری صدق مجرب
 است ارشاد شد میگرد عبارت از سلوک و چنانکه ازین عالم بخیبر شوند شخصی پرسید که گفته و
 چو سر حرام مثل شطرنج است ارشاد شد که زیاده آزان چرا که بعضی اباحت شطرنج هم نوشته باز فرمود
 در جامع صغیر لعن در حق شاطر و ناظر آن گفته لیکن بسیار ضعیف است اعتماد خوب یعنی آید باز در جواب
 سالی فرمود اگر بازی نکنند و تصویر نباشد البته کم خواهد شد بگرا زکل کفار بازی درست است
 سود و غیره از کفار حربی جایز زیرا که مال شان در حق با مباح از جهت نقص عهد که ایشان با او
 ایشان را دادیم جبر نمی رسد اگر نجوشی مثل بازی بود بدهند مضائقه نیست باید گرفت لواط
 نوازش خان صاحب پرسیدند که حکم هندی و یادن چیست ارشاد شد که مقدمه تحقیق هندی
 در کتب ندیده ام تحقیق آن نزد من این است هندی آن مرض است که ساقط میشود بسبب ادختر
 غلت پس این طریق باید داد که مثلاً نوزده روپیه نقد و یک روپیه رافلوس بدید و گوید این فلوس
 با تریا بقدر زعفران ختم پس مباح میشود ارشاد شد که در نسبت مرد اگر از جهت ام باشد می بایه
 اظهار کرده و بد که کلان سید است یا م و نیز در حدیث آمده که مولی القوم منهم و ابن اخت القوم منهم

پس غلام را باید که بگوید من قریشی ام یا مولی یا هاشمی ام بالا ام بثبوت احوال هر یک عرض کرد
 که جنگا نیدن مرغ و غیره جانداران یک حکم دارد ارشاد شد که منی کرد آنحضرت از تحریص کردن جانداران
 و جنگا نیدن شان گل و جوش و طیور و پروردن آنها اگر چه صحرای باشند مضافه نیست هر یک
 عرض کرد که آنحضرت با صحابه پرورش کدام جانور کرده اند ارشاد شد که در حدیث نهیست لیکن
 بطریق بسیار آمده که حضرت علی عرض کرد که مرا وحشت بسیار معلوم میگردد آنحضرت فرمود که جفت
 کیوتر پرورش کرده باهنا آتش گیر و تیر یعنی آهوی را پرورده اند برادر خورد انس بن مالک که کوچک
 بود نفیر یعنی لال پرورش کرده بود روزیکه بگرد آنحضرت رسید یا ابی حمیرا فاعل التفتیر یعنی چه کرد
 لال تو گویا تعزیت کرد و تیر در حدیث آمد که حکم فرمود که پرورش کنی کیوتران را که دفع نظر جن میکند
 از فرزندان شما اگر از صید و پرانیدن ایشان منع است ارشاد شد که اطباء بسیار از خواص پرورش
 کیوتر نوشته اند از آن جمله دفع خفقان از تاثیر بوسله پریشان و دفع نفوه و فجاج و در کتاب ص
 حیوان عجائب حالات تاثیر و خواص جمیع حیوانات نوشته ارشاد شد که بعضی اطباء بوسله
 خواص یعنی تو نمکه هم میگوتند چنانچه مرامن نقرس بود به نیش در کتابی دیدم که موی سر کودک
 زیاده از چهل روز و کم از شش ماه بر موضع درد بندد بهر شود چنانچه کردم به شد یا از فرمود که بر آن
 رقع عشق دوسه بار تجرید رسیده دیکه آنکه هر جایکه بخرسبته میثوند برهنه شده یا پارچه بسته بطوری
 نعلبده که خاک در اکثر بدن بس کند اگر معشوق ذکر بر خاک ذکر و اگر زن است با ماده ایضاً بر آن
 همین امر گل قیر مقتول ناحق که بشمشیر کشته و هنوز فضاصل نشده در شربت کرده بنوشانند
 ایضاً بوسله همین امر چغری یعنی کنه شتر که در عربی فراد عقل هم گویند در آستین عاشق بندند
 غالب است که دفع شود ارشاد شد سادات را اخذ صفات و اسب خیرا جفت کنانیدن
 منع فرموده ارشاد شد که پسران حضرت علی نوزده بودند پنج کس همراه امام شهید شدند و
 پسران امام حسن علیه السلام قاسم بودند و از دیگران اکثر اولاد باقیست ارشاد شد ابو حنیفه
 و جعفر صادق اکثر از محمد باقر و امام زین العابدین کمتر و نیز از زید شهید بسیار

روایت میکنند شاگردانش بسیار شل فضیل عیاض و ابراهیم و هم و عبد ابد مبارک و غیره لهذا
 در مذهب ایشان کسب ندهب شد و احوال و رع و کرامت شان قصه پارچه فروختن و گوشت
 بز نخوردن تا هفت سال اکثر عمر نزد آن شهرو قصه عورت بخاره و قصه سگ داوود از امام شافعی
 بیان فرمود هر یک عرض شد که میان محمد علی نامی بزرگ از روساء دیهات صوبه الہ آباد بعد
 قدیموں عرض کرده اند کہ مارا یا بزرگے اعتقاد ہے و راستے بود کہ بیعت خواہم کرد و تبرک ہم نہیں
 بودند لکن نہ برسیل ابادت آیا بران بیعت اکتفا کنم یا از کسے بیعت تازہ نمایم ارشاد شد
 کہ اعتماد بران بیعت ہم میواند شد زیرا کہ در عوارف فرمودہ اند کہ اگر کسے گوید من مرید فلانم
 و آن بزرگ گوید لالیں او مرید میشود و در عکس آن لالیں بہتر آنت کہ در ظاہر ہم اگر با فرزند
 یا مریدے بشرط اہمیت یا ہم پیرہ شریک انخاندان بیعت کند مریدے عرض کرد کہ بیعت تیا بتا
 است ارشاد شد آری در حدیث آید کہ وقتے زنہائے بسیار قصد بیعت کردند آنحضرت را فرست
 نبود حضرت عمر را فرستاد کہ تیا بتا بیعت گرفت خلاصہ آنکہ مریدے و پیری جابے یا شد شجرہ و بیعت
 سے تواند شد مریدے عرض شد کہ فرار حضرت شاہ نجم الحق چائین لہا بزبان پنجابی بختیازی
 کردہ باشد کجاست ارشاد شد قریب فرید آباد جانب غرب ہفتنام قبیلہ است در آنجا چشمہ
 است کہ آب گرم بسیار بہا شد معید ہنودان است مریدے عرض شد کہ تحقیق ہم علو و نیوزی
 چیت ارشاد شد بکسر عین و سکون لام وقت داد و لفتح وال ہملہ و سکون یا نہفتے
 بزرگ در عرب اکثر سیلویند و ہر کرا بزرگ می انکارند بہین القاب اواز سے دہند و دینور قبیلہ
 است در عراق عرب مریدے عن کرد۔ اختلات علماء رحمہ
 چہ معنی دارد و صحیح است ارشاد شد در حدیث بمعنی این سخن آیدہ چنانچہ روزی شخصے قسم
 خوردہ بود کہ در وقت سخن گوید از صدیق اکبر پرسید فرمود کہ تمام عمر سخن نہ گوید و حضرت فاروق
 فرمود چہل سال و حضرت عثمان فرمود شاہ حضرت علی فرمود وقت یک نماز آنکس ۔ گوید
 از آنحضرت نقل کرد آنحضرت ہمہ را طلبیدہ است ہر چہ بزرگوار بر قول خود آیتہ کلام اشہدرا

دلیل آوردند آنحضرت فرمود که اختلاف استی رخصه در روز یکم پنجمین فرموده بود و اختلاف صحابی
 رحمة معنی اختلاف که از قرآن و حدیث معنی برآورد و حجت با معنی که اگر بقول یکم هم عمل کند مواخذه
 نیست و دایره وسیع شد فرید عرض کرد که اگر حنفی موافق شافعی یا دیگر امام عمل کند میتواند دست فرسود
 بوقت ضرورت میتواند شد چنانچه در جواب سوله مفصل مجاشته ام فرید عرض کرد که معلوم میگردد
 او قتالی را محض زندگی منظور است نه همچو حکما که نجات امر عقلی باشد ارشاد شد آری نگر در بعض جا
 که تاثیر عمل همچون طور میشود فرید عرض کرد که آوند سی و بر بنی دغیره در استعمال یک حکم دارد
 ارشاد شد درست است اما درسی برکے محافظت قلعی می باید که طعام خراب نشود لهذا مکره
 گویند و در پنج برکے مشابهت هندوان اگر قلعی نباشد و نیز در امور یک در ان ملک محض مخصوص باشند
 چنانچه هتالی دلوه خلاف کثوره که سغه باید است میدارند تخصیص هندوان نمایند یا سلیپی و آفتابه
 مستعمل ارشاد شد که دوغ چهاچه را و فرات یعنی فیهی را گویند عربی آن را لب دور
 اصطلاح ایران چکه میگویند ارشاد شد حق سبحانه تعالی در چشمش آن داو قاتیشینان کیت
 سید چنانچه جلال الدین سیوطی المصری الشافعی صاحب تصانیف کثیره بود او قاتش حساب
 کردند بعد وضع پانزده سال که بستن صغیر است دوازده ورق هر روز افتاد پس که حج کرد
 حفظ قرآن و درس علوم و تدريس ارشاد شد که رساله غرزیه تصنیف شاه عبدالقزیز شکر
 بار خوش رساله است و نیز رساله عینیه هم در بیان وحدت وجود از دست خوب گفته و تصنیف است
 دیگر مثل آداب سلوک خوب است باز ارشاد شد که تصنیف شیخ حسن ظاهر کتاب مفتاح الفیض
 در سلوک خوب تصنیف کرده ارشاد شد علی که دیده ام دیا و هم بقدر خود دارم یکصد و پنجاه
 علم است و لطف آن مردمان سابق و نضفش دین است تصنیف شده عالی پرسید که این چهار
 علم که میگویند فرمود باعتبار تحصیل است شخصی عرض کرد که روزی مذکور بود که خطبه نظم از همین
 جایی بنده رواج یافته پس ازین رواج جایز شد یا نه ارشاد شد که شد مکررا هیبت باقی ماند مگر
 نگاه که بالکل باشد خواه هندی یا فارسی یا عربی اگر قدسی بعد نشر بخواند مضایقه ندارد هر یک

عرض کرد پس حال آنکه کسب حرام مثل نوکری حرام با تجارت نبگن ایون چه باشد ارشاد شد درین وقت
است بکنه آنکه هرگز ملک نمیشود مثل غارت و دزدی که هرگز ملک نمی شود بعد علم خوردن آن بلکه گرفتار
آن بلکه خریدن آن جایز نیست مگر در اضطرار دیگر آنکه ملک میشود مثل قمار یا اجرت فزایم یا اجرت
زنا گرفتن آن جایز است در حدیث آمده که مثل این مال را یا عوص کن اگر چه قلیل باشد یا سپ
را و خادم را یا کفار را در اجرت دهد چنانچه ارشاد شد که مردمان میدانند که ایشان میخواهند اینها
چنین چیزهایی فریشتند مگر در نسیه مداری نام شخصی که بنام رومی پرورد و کسب میکنند از رخص
و غیره شاید که زنا هم باشد طعام فرستاد عذر هم کردم قبول نکرد درین فکر بودم که چون گرفتار چه کنم
که بعضی از اقربا و قریبه ما که شیعه عالی اند آمدند فرستادم خوش خوردند درین ارشاد شد
که سابق از دو سال بسبب قرابت مخالفت بود حالا تقاضا شده لیکن نه از من که حال من
میدانند بلکه از برادر و برادرزاده ثانی من مرثیه عرض کرد که خوردن طعام خانه شیعه
و ذبیحه ایشان چه حکم دارد ارشاد شد که طعام خیر و ذبیحه البتة نفرت است اگر نخورد بهتر
و الا خیر خورد مرثیه عرض کرد که حال ضعیف الاعتقادان شیعی از دیگر آن ها بهتر خواهد بود ارشاد
شد البتة اگر ستم نمیکند در کفر آنها بسیار توفیق است حسب تذکره از اعجاز خسر و خنی آن
منک جنین جوهری باکی منک چنین جوهری باکی منک چنین جوهری باکی ایضا قلت لها هلک فرج
بعین قانت باکی ارشاد شد که فرواد الفواد دستور العمل سلوک است و بغایت خوب هر چند خسر
هم محفوظ جمع کرده لیکن آنقدر مقبول نیست ارشاد شد سلطان المشایخ کبار بزرگ شد چها چها
خلفایش شدند مثل اخی سراج و نصیر الدین مرثیه عرض کرد و قاسم سه خرمره بنام همین نصیر الدین
میشود ارشاد آری ارشاد شد در مقدمه سماع بسیار افراط و تفریط راه یافته طعن درین امر
ما و صوفیه عاید میگردد باب اداب سماع در هر کتاب موجود و قادریه و نقشبندی و حشبی ارشاد شد
حضرات قدما و چشمتیه بالاسات فزایم نشینده اند چنانچه سلطان المشایخ که مشغوف باع بود میفرمودند
هر که فزایم نشیند در محفل منی آمده باشد مگر شیخ عبدالقدوس که در حلت فزایم بهمان نوشته بسیار

شنیده مرید عرصه و که تعداد کثیرگان مباحه تا کجاست و کثیرک مباحه چگونه بدست می آید
 ارشاد شد از حدیث نیست و کثیرک و دیگر املاک از سه وجه میشود یا خرید یا هدیه یا میراث
 صورت کثیرک مباحه چند است اول آنکه در آن هیچ شک نیست و قتیکه مسلمانان بکفار حرب
 جهاد نمایند غلام و کثیرک و مال متعلق آنها بدست آید حلال تمتع بآن کثیرک جائز و دیگر آنکه کفار
 حربی بخوبی مملوک خود را فروشد چنانچه کوهستانیان این عمل میکردند که بنهم بی شبهه درست است
 سیووم آنکه در میان خود را فروشد نزد حنفی و شافعی درین اختلاف است شافعی
 سبب بندگی کفر را میداند لهذا حکم بجز از بنیاید و حنفی علت رعیت حرب امیدانند لهذا منع مینماید
 چهارم بیع مخصوصه مثل قحط و قحاضاے سخت اگر ذمی باشد با مسلم نفروشد این مسئله فحلت فیه
 است و صحیح همین که غیر درست است فتوی برین است شش دیگر هم فرمود یاد نماید و نیز فرمود وقت
 خریدن نیت کرده باشد یا نه هر یک عرصه و چنانچه ملک مرد کثیر میشود همچنین ملک زن غلام
 حکم او چیست ارشاد شد غلام بجز خریدن فرزند و محرم میشود تمتع باو غیر جائز ارشاد شد
 طعام فائحه شیخ سده و نباید خورد ازین جهت که بطور بزرگ میکنند بخون اندازد سائیش اگر مسلمان
 فهمیده فائحه کنند فائحه مضایقه نیست او را جن قرار میدهند هر یک عرصه و بعضی جانباب
 بعض اجته بحیال آنکه با فلان بزرگ گشته داشت چیزه پخته یا خام نیاز نمایند ارشاد
 شد نباید بگرفائحه اجنه که مسلمان باشند درست است لیکن که بنیاید شخصی سوال کرد
 که بعضی هندوان که مسلمان گشته اند فائحه بزرگان خود که در اسلام شان شبیه است میکنند
 باید کرد یا نه ارشاد شد که اگر به تحقیق بدانند مضایقه نیست و الا نکند یا بگوید که بشرط اسلام
 ارشاد شد حرام کاران را حلی دادن اگر چه کرایه آن درست خواهد بود بگر کرده است
 او شکا شد اجرت کار خود و مثل فال بینی یا پرسیدن خانه که کجاست مگر اجرت تعویز نویسی
 در تیه و اجرت حلال است چنانچه حدیث آمده که جائی صحابه رفته بودند در آنجا کسی چته
 بود مسلط خیر ایشان ازنده پرسیدند از ترو محمد پیغمبر مشهور می آید اگر توانید فکر این کنید ایشان

گفتند که مردم دعوت ما میکنند شما فکر کنید اگر چیزی قبول کنید مصداق نیست الغرض در سه روز فاتحه خوانند و راحت شدی بریز و پهنه آورند آنحضرت حلال گفت چنانچه برکتی خاطر
 آهنا یکی خود هم گرفت و تبادل فرمود و نیز ارشاد فرمود که اجرت تعلیم قرآن و اذان و نماز
 جنازه حرام است بازار شاد فرمود کلیه این موقوفه در اجرت فرض عین خواه فرض کفایه
 و اجرت کار حرام مثل اجرت فرامبر و غیره حرام است و آنچه ازین قسم نبود درست است بچنین
 حال رشوت اگر او را برکتی کاسی حاکم مثل بخشی برکتی نوکر داشتن یا جدا مثل حکم برکتی حکم درین
 چنین صورتها نباید گرفت فریضی و غیره که حال مبلغهای کمشنری و وکالت بصیت فرمود که
 از جهت گرفتن بزرگی کس شک شد و الا حلال بود شش فاضله حدیثی صحیح کرد خلاصه آنکه
 چه حکم و معنی دارد ارشاد شد مری را در فارس آب کانوان و در عربی کج و در هندی
 کابلی که بطرف مشرق بسیاری سازند درست است بچو شراب که از نمک انداختن و در آفتاب
 نهادن ظاهر میشود و نزالی حنیفه نگردد شامی درست نیست چرا که چیزی نجس باشد یا اثر نجس
 از دینی رود در تذکره ارشاد شد درین حدیث را که شیخ عبدالرحیم نام داشت و بسیار قوی
 التوجه کشف صحیح داشت یاران سنگ را که از کین هندی زیاد بود اراده بطرف خود کشیدند
 کردند بعد فرجه دیدند که زیاد بود بکوجب بطرف ایشان شده بود و نیز درین شاه گل صاحب
 باراده سه حاجت نروید و شاه عالمگیر آمده بودند چیزی کشف آنملک هم برکتی خدم آورده چون
 معتقد خدم بسیار بودند و ایشان هم بسبب عبادت ادا بسیار میکردند گفتند ببیند اگر شدنی
 باشد بگویم و الا در خواست نه نمایم مگر اهل امتحان است که نام چیزی است که برکتی شاد آورده ام بفرمایید
 بعد قدرتی تامل فرمودند که فلان فلان جنس آورده اند و در پارچه دوریه بسته شاه صاحب
 موصوف گفتند که همه صحیح است مگر احوال بستنی غیر درست ایشان متامل گشته چون طلبیدند در
 در بستنی دوریه بود احوالش از خادم پرسیدند عرض داشت که وقت شب چون رد مال تو طلب شده
 بود چون بستنی سابق فرستادم و دیگر بستنی نپذیرفتی هم روانداشتند بازار شاد شد که از

ناگروا من دو کس خوب بودند چنانچه مولوی رفیع الدین و مولوی الهی بخش زنده و مراد علی در
 ملکه لیکن شغل این گذشته در تجارت مشغول است بانی مردند بازار شاد شد که مولوی فیم الدین
 در ریاضیات چندان ترقی کرده که شاید سوحد آن محمدر علی هم بوده باشد بازار شاد شد
 حضرت والد ماجد از هر ایک فن شخصی طیار کرده بودند طالب هر فن باشی می سپردند و خود مشغول
 معارف گوئی و نویسی بودند و حدیث بخوانیدند بعد هر چه بکشف می رسیدی نگاشتند لیکن
 هم که شدند عمر شریف یعنی شصت یک سال و چهار ماه شد چهارم شوال تولد گشت در لیست هم
 محرم وفات یافت تاریخ تولد شاه ولی اسد چهارم شوال و چهارشنبه ۱۱۰۰ هجری بود تاریخ وفات
 او بود ایام عظیم دین و دیگر بای دل روزگار زینت لبست هم محرم وقت ظهر ارشاد شد یا
 و از هم وقت سحر ارشاد شد که از حدیث صحیح معلوم میشود که تسلط نصارا در آخر دور خواهد شد مرید عرض کرد که خواهی این نشان
 خواه باز این ارشاد شد خالک هم این نشان باشد چرا که در اهل اسلام تسلیم بسیار شایع گشته و ملک با کفری
 پاید لیکن با ظلم نمی پاید آنحضرت روزی فرمودند که لے مسلمانان اهل فارس یکدیگر یعنی مقابله
 یا شما خواهند کرد و گم خواهند گردید چنانچه شد و اهل روم یعنی نصاری اینها یکی بعد دیگری مقابله
 خواهند کرد و قوم بعد قوم چرا که اینها صابر اند و هسته هسته عمل بنمایند و همچنین ارشاد شد که ایشان
 را حضرت مهدی بوعود خواهند گشت باید دید که کس شود چه قدر زمانه بسیر میرود ارشاد شد که بنیره
 بلا که خلیفان از خود مسلمان گشت چنانچه آنروز سه لکه آدم اسلام قبول نمود شخصی عرض کرد
 که قلان شاهزاده قدسوس عرض کرد او را مرض جربالنت اگر چنانچه هم میدارود و پایبند به
 میگردد حکم نمازش چه ارشاد شد بخواند شخصی عرض کرد که بعضی یوم بعد و چهار روز
 چنان اتفاق می افتد که وضو باقی بماند ارشاد شد اگر قدر چهار رکعت باقی نماند
 یک کیوقت نماز هر چه خواهد بخواند هر یک شخصی که باشد عائی بیعت موافق معمول جملا
 که سوسله خاندان خود بیعت نه نمایند داشت پیش حضرت با جمعی دیگر بر لای بیعت بر و ارشاد
 شد که از همون مرید بیعت نماید که عین از من است چون آن مرید بیبالفه کمال کرد و بعد

بیعت تربیت و تعلیم سپرد آن فرید فرمود و همه بار که اشتیاق اقارب عشایر خود را از ذکر و انانیت
 برکنار بیعت بیان کردند فرمود که از فلان مرید که قریب جوار هست بیعت نماید گویا از من است چنانچه
 بعضی از آنها آمده از مریدند که گفتند که سپردش ما شده ایم رفتن خواهد شد ارشاد فرمود که فی الحقیقت
 بیعت از رسول الله بلکه خداست همه نایب حضرت اند و مرید نایب پیر میگردد و بشرط اجازت روزی
 بمقرب پیر برادر مولوی عبدالقادر خود بر قبر والد ماجد و جد و غیره تشریف فرما شد اول پیاده
 رفت یاد بود بعد مسافت در وقت واپس آمدن سواره آمد و قبور پیران را که جد و پدر هم بودند از دست
 بوسید و بعد فرغ قرآن و فاتحه خوش آواند و فرمود که چیزی از شنوی مولوی روم بخواند قصه
 صدر جهان بخواند مرید را وجد در گرفت و دیگر مریدان و خلفا هم متأثر بودند چنانچه نوره زو و قریب
 اقتادون بود پیش خود طلبیده توجه میداد و آنمرد سر بر زانو نهاد میگفت چنانچه بر سر و تاج آن
 مرید قطرات اشک لعاب من هم چکیدند آن تاج را آنمرد بنرگ انگه داشت بعد از آن آنمرد درخواست
 کرد که حضرت درین وقت دعا فرمائید که او تعالی آنمرد را محبت پیر یا حسن و همه نصیب کند و آنچه داده
 ترقی بخشد دعا فرمود که ترا و ما را فرط محبت خدا نصیب شود آمین یا رب العالمین ارشاد فرمود
 که معجزه کرامت مولی و نبی میشود چنانچه اکثر معجزه آنحضرت که مشهور اند کرامت اند معجزه آنکه بنابر
 سخنی واقع شود و الا کرامت چنانچه از حضرت معین الدین چشتی اکثر معجزه بوقوع آمده اند بعد تو است
 رسیده از اهلنا قصه جوگی جبال نامی معجزه شد که بنی الهیه میگفتند و اکثر منور مقتدر شدند معجزه
 آنکه بعانه مومنان واقع شود چنانچه قصه صاحب اوراد سبعات عشر مشهور است و نیز در عجایب
 و نوادر حدیث آمده که از حضرت علیه السلام مرویست باز فرمود که عجایب غرائب خداوند از حدیث
 است در حدیث آمده که بعضی مومن دعاها میکنند و فرشتگان سفارش نمایند حکم شده شود که ما با هم
 لیکن بخوانیم که دعا او حاصل شود تا دعا کرده باشد چنانچه مولوی روم با وجود که تمام شنوی جوهر نصیب
 است لکن رویه را شعر است شعر و کتدر و لطف و شد بیشتر به تقریب سخن بار دیگر
 درین اثنا شخصی از معنی دو بیت مشکل شنوی مشنوی همچو نیز بارها روئیده ام

در شرح مولی و نبی

کرامت معجزه پیران اولی و نبی

معجزه کرامت مولی و نبی

هفت هفتاد و نهم کور کورانه مرد در کریمه تا نینقی چون چرخین اندر بلا پرسیدار شاد شد
 تا برکے آنت که تا وقتیکه مثل سید خود حسین علیه السلام در بلا نینقی انداد هندی مرد فرمود که اهل تنایخ
 میگویند که آدم از یک جان در بدن جاندار دیگر میردند نمیگویند که سبزه شدند پس حقیقت خود را
 ببین که از لطف و علقه و غیره چها چها شده باز فرمود که اقل غذا از چه بود بچ با گندم و همچنین گشت
 و غیره و او شان را غذا از چه و چه باز فرمود که گندم سبزه شد و سبزه باز گندم میشود و باز
 فرمود همه اولیا را بسط دست میدهند که حقیقت خود را معاین میشوند پس از آن آنحالات را دیده میشود
 بلکه آنحالت خود میگویند باز فرمود سخن دیگر هم است نینقی صوفیه را طلب میشود که آنرا انقطاع انانیت
 گویند یعنی انانیت خود را فراموش میکنند پس آنحال یعنی آنذات بے مثال خود بخود میگویند که من
 انم که بچندین حال شده ام میشود و ظهورات تنوعه درم ارشاد شد وقتیکه مرزا منظر نکاح کرده
 بودند عند الملاقات در جواب خیریت این شعر خوانده بودند **س** تا چشم تو دیدیم ز دل شکشیم
 ما طاق تبار و بیمارند ایم در جواب سالی ارشاد کرده که خطاب سرخ آنحضرت هم گاهی
 کرده بودند اگر چه در ریش مبارک زیاده از نسبت موسفیه نشده بودند و ابی بکر هم کرده مگر سرخ
 و این خطاب نیل هم سیاه نیست بلکه سرخ باشد و نهی خطاب سیاه در حدیث آمده مگر حضرت
 امام حسن علیه السلام خطاب سیاه کرده بعضی گفته اند آن حضرت را حدیث نهی معلوم نبود بعضی
 گفته اند که تبار عورات میکرد و انهم مثل خبک و رعب کافران جایز می تواند بود باز فرمود در حدیث
 آمده که سر او نیل دوسه بار آنحضرت پوشیده و لسان را حکم کرد و پسند فرمود صحیح است در تذکره -
ارشاد شد گر همین با برات کو هسارت توبه ام افغان گنبد است **ارشاد شد**
 که گلستان انرا گویند گلهاے هر قسم باشند و بوستان آنکه گلهاے قابل بو باشند و باغ آنکه در زمین
 گلان باشند و در جواب سالی ارشاد شد که بر چند قسم است یکی دران اجزای ارضی زیاده می
 باشند و انرا مردم کو بی میگویند و بخورد حلال است انرا بر مرده هم میگویند قصه تلای ابر عیبی اند میگویند
 گاه را میخورند یعنی هم میکنند باز فرمود **س** تند و پر شور و میست که سار آمد و میکشان مرده که اگر بد بسیار آید

کور کورانه مرد در کریمه تا نینقی چون چرخین اندر بلا پرسیدار شاد شد

خطاب سرخ آنحضرت هم گاهی کرده بودند اگر چه در ریش مبارک زیاده از نسبت موسفیه نشده بودند و ابی بکر هم کرده مگر سرخ

کور کورانه مرد در کریمه تا نینقی چون چرخین اندر بلا پرسیدار شاد شد

کور کورانه مرد در کریمه تا نینقی چون چرخین اندر بلا پرسیدار شاد شد

و بعض جاها چنانست که بے ابر بارش میشود ناگاه نشسته اند و پارچه ترشد در جواب سائیلے
 ارشاد شد که جن و جنّت و مجنون از یک ماوه مشتق اند و جن در لغت پوشیدن است یعنی
 عقل او را پوشند و بنظر نمی آیند و در عثمان با هم که زمین را از سایه پوشانند در جواب سائیلے
 ارشاد شد که اشعار عربیه تا نشت می گفتند حالا از سبت پنج سال متروک است تصنیف عربیه
 انست عجمیه معلوم نشود چنانچه در خاندان ما همچنین شده باز فرمود که مثل والد ماجد شخصی
 کم نظر آدم سوائے علوم و کمالات دیگر ضبط اوقات پینانچه بعد اشراق که می نشست تا در پیرزانو
 بدل نمیکرد و خارش نمی نمود و آب دهان نمی انداخت بزیرگی عرض کرد که شکل جدا جدا آنحضرت
 در خواب دیده ام مثل آنحضرت فرمود آری بسیار مشابیه جدا خود شده ام باز فرمود در لغت اکثر شعرا
 گفته ام و هر دو قصیده هفتائیه و یائیه و والد ماجد را تمس کرده ام یعنی سه مضرعه جدید ذکر بید
 مجنون شد فرمود انشاء کرده بودم **س** ز نازک طبع غیر از خود نمایم نمی آید در بیداریم که در بیداریم که در بیداریم
 فرمود والد ماجد اکثر شعر صوفیانه تمییز نمودند الا گاه گاه و من همچنین مگر اشعار فارسی را مولف
 کرده ام نزد من هستند **شکر** میشود توفیق سخن را که بی بار گل میشود چراغ صبح از افاق دیده حسبت که فرمود
 که عم من در طب هجرت کمال همتند و نرسد در خواب دیدند شخصی میگوید که خدا بیمار است و ما
 گن حضرت والد ماجد فرمودند در حدیث آمده که روز قیامت خدا خواهد گفت که من مریض شدم و آنکه
 و اگر سینه شدم دشنه شدم و عریان شدم آب طعام و جامه ندادی بنده گوید خدایا تو منتره بی فرمود
 که فلان بنده من بیمار بوده گرسنه بود گویا من بودم فریدی عرض کرد که در حق خصوص بندگانت
 یا عموم ارشاد شد واجب که رحم همه اند لیکن خوب خاص هم می آیند درین ضمن فرمود
 هر چند که والد ماجد نار انا برو او طبابت بسبب مصلحت دیگر منع فرموده بودند لیکن خوب چیرست
 گوایان بخشی در وقت طفل بیمار بودم حکمے ندادی میگردید شدم والد ماجد انرا حکم فرمودند
 که ما را چون خوش ساختی بگو در حق تو دعا کنم هر چند خلالت وضع شریف بود لیکن فرمودند هر
 کرد که تو که شدم در همون هنگام بلکه شب صد روپیه راعه سواری تعیناتی تو که شد چون آمده عرض

آه چه در خست و خجسته

اشعار عربیه

دیوان بزرگوار جدا جدا است

بزرگوار است

جواب بزرگوار شاه

تذکره والد ماجد شاه

کرد آنحضرت از زبان مبارک فرمود همت شما قاصر بود که بر دنیا اهمیت حقیر اکتفا کردید **شخص** بنام
 نام فرزند خود آمده شیرینی آورد حضرت نجم الدین نام نهاد پس ذکر نجم الدین که بری قصه سگ شهید
 شدن بیان کرده شعر خواند **مصراع** سگ که شد منظور نجم الدین سگان را پر دست
مریبه عرض کرد که همین روح فحش فیه می روحی در جانوران میباشد فرمودند لیکن تمه
 در ایشان میباشد از توجه بزرگان روح حقیقی در آن سلطنت نماید چنانچه قسمهای فرمان برداری
 جانداران مشهور است و سگ نجم الدین را هم سگان دیگر حلقه گرداگردی گشتند شاید استفاده
 سیکرده باشند پس فرمود معلوم میشود که سوای تمیذ عقل دیگر هم ایشان را خاداده است اگر چه با درک
 آن نمیکنم پس قصه زبانی خلیفه پدر خود و دیگران عاشق شدن مشتری و زوجه جابل او گشتنش و
 در دلش بر خاندان بیان فرمود پس در جواب **مریبه** فرمود که در هر شے معلوم میشود که روح
 حقیقی هست مگر بحال صنعت بسبب توجه بزرگ قوی میگردد پس فرمود قریب بتواتر از حد شریف رسیده
 که در مردم میان رویت هلال از روی تقویم مباحثه میکردند پس فرمود که این جانوران میگویند که
 مردم مباحثه میکنند لیکن فردا رویت ماه خواهد شد ازین قصه معلوم شد که چیزیست از غیب هم میدانند
 و قصه پدید مورچه سلیمان معلوم است مشهور و مکتوب ارشاد شد در قصر هندوان که بدین
 شاه نقشند قصر عارفان گشته قریب شهر بخارا است همچنانکه سلطان اشباح مگر فرق سمت است بخارا هم
 شهر کلان است که دوازده دروازه دارد ارشاد شد که شاه بوعلی قلندر آن هنگام که در راهی بود
 گسان غلبه کردند خلق تنگ آمده رجوع به شیخ نمود بعد اصرار بسیار اعلام بنام گسان نوشت بروز
 شاه شهر آوزان ساخت میگویند چون جوق گسه بیرون شدند لیکن در شهر و بار عظیم شد چنانچه
 شیخ هم از شهر بعد انواقعه بیرون رفت شخصی پرسید که نام خدا در هندی چه باشد فرمود که
 الکه و پریشور و دیگر چند اسم ایاد کرد بعد از آن آن شخص گفت که اگر ما مردم بگویم فرمود چه مضایقه
مریبه عرض کرد که در شرع ظاهر منع آمده ارشاد کرد اگر معنی نامهای که در شرع مشرف است آمده می باشد
 گفت چنانچه خدا و جهان آفرین و در ترکی تنگری تعالی و نیز هر اسم که مخصوص بخدا و ذات موصوف

آورده این شیرینی بنام با بر بادون نام گشت جانوران قصر سرداران و قصر عارفان گشته که آفت شاه بوعلی قلندر در دفع گسان از شهر علی نام خدا در زبان هندی

قسم پنجم که نادانان وجود است بحر باطنی حقیقتش آنکه شخص قوی تاثیر و نفوذ طلب بلکه یعنی
 قوت پیدا کند و حادث نماید که بسبب آن قوت تصرف در عالم کند نظمت و جاثت مقرون باشد
 و قوتی که در حوادث شده قوت جنبه منظمه باشد و لازم جوهر ذات گردد که هیچ طاعت مبدل
 بنورانیت و طهارت نگردد و این بحر را خود از باروت و واردت در آنها قوت جنبه ملعونه پیدا شده
 بود بهر که میخواهند القاد میکردند آخر آنها را نجات خواهد شد مگر نمونه در دین موجود که در فارسی نظر
 گرفتار نامند هر چند جیاش ظلمت بسیار دارد مگر بنا بر ذوق حضرت مثل بحر امواتن جایز اصلاح قسم
 اول از سحر دعوت اهل الهیت که مناسبت با مطالب خیریه دارند و غیر الیه و ترک حیوانات درین
 دعوت گاه تسخیر روحانیات کو اکب نیمی آمیزند لیکن فرق دران تسخیر و درین تسخیر است که دران تسخیر
 التجا باروح کو اکب بود درین تسخیر التجا بحضرت حق است اماره و تعالی و بزرگان اهل حکم رانی بر ارواح کو اکب
 کردن و ازان هاند دعوتن آری مناسبت آن اماره و آن دعوت بروحانیات بعضی کو اکب در یافتن
 و در شرایط دعوات موافق بان کوکب لعل آرد درون و در وقت ساعت آن کوکب شستن و خواندن
 در کاری باشد نمونه تسخیر و ریس و اصلاح قسم شامی از تسخیر دعوت سما یا سوکلات است و
 تسخیرین بواسطه آن اماره درین جا هم فرق در میان تسخیرین هم همان است و این تسخیر مشابه تسخیر
 سپاس است چنانچه آن نمونه از تسخیر درین اصلاح قسم سوم نفوس اعلی و واسمار و آیات یا پر کردن قرعیات
 و شلنات حنفی و قدری مناسبت اماره و آیات با مطالب تسخیر بعضی قوات ارجینه مثل قند
 و آوند مخصوص از باب تسخیر است هم درین شامل است و اصلاح قسم پنجم توسل بارواح انبیاء
 اولیا و ائمه الهیت عظام که درین تاثیر قوی دارند و استفاده قوت دایمه شمره لازمه که سبب
 آن تصرف در عالم از قبیل سلب امراض و تسکین اوجاع و تسخیر حیوانات و حیوانات و درین امر تعداد
 ارواح طیبه دفاتح خواندن و بخشیدن ثواب بارواح ایشان خصوصاً آخر شب مجرب است دگانه
 این استفاده از شخص زنده هم میباشد و امر در این معنی کالعدم است و از همینکه درین روزها
 فیضان این قوت از آنها مجرب و معمول است پنج روح مبارک اند اول روح رسول و دوم روح حضرت

تسخیر و دعوت

اصلاح شکر اول

اصلاح شکرانی اصلاح قسم سوم

اصلاح قسم پنجم

توسل بارواح انبیاء و اولیا

مرقعی علی و سیوم روح حضرت غوث الاعظم چهارم روح حضرت بهاد الدین لغت بند پنجم روح حضرت
 سعید الدین چشتی درین اثنا فرمود شخصی را دیده ام با پنجم الدین کبر او را سوخ شده بود بارها
 تجربه شد فرید والد ماجد در سلسله کبرویه بود از خلیفه پرسید که حال شما چگونه است عرض کرد که تخلیاتی
 زیاده شد چنانچه تمام بدن منقبی میگردد ارشاد شد که بنا بر روح مرده بر قبر چراغ روشن نباید
 کرد باعث لغت نسبت دور شادی و غیره بنا بر غرض دیگر جایست در شبرات و غیره روشنی
 نباید کرد که عمل ندامت خود از مشرکین است در جواب سائل ارشاد شد که نزدیک ابی حنیفه در
 موسم طویل وقت عصر در چهاردهم گهری روز باقی مانده و نزد شافعی و مالک و احمد و ابو یوسف از شش
 گهری میشود ارشاد شد که بالفعل در که بنای سلطان مراد شاه روم که در سینه کهنه ارشاد کرده
 درست است در جواب سائل ارشاد شد که بر غرضین که در و کلام احد باشد سوار شدن جایز است اما
 احتیاط کند که محل بر قرآن نشود و بطرف دیگر نماید و زیر سر نهادن نیز بر کف حفاظت جایز است
 تنزایی حنیفه در تذکره ارشاد شد که از بالای مناره قطب صاحب که هفت متر بود حالا هفتم شش
 باقی است فقیر می همیشه می جست و صنعتی میکرد که جامه اش که بسیار دراز و گهیر دار بود و هوا سعلق
 شد و نیز کمال زیر کی میکرد که هر که رویه باومی نمود که برای رویه می جست در میان خلایق که بچوبی
 محنت از بنی شدند همون کس را میگرفت چنانچه بچشم خود دیده ام ذکر دیوگان بود ارشاد شد
 للجنون فنون در کشیر دیوانه بود هر که اسیدید و قابل می فهمید میگفت بیاید چون مردم قریب
 میشدند میگفت بنشینند علی و معاویه در جنگ اند صلح نمایم دیوانه آمد و گفت یا حضرت الله حویلی
 ارشاد کرد بمن بدهید مردم خواستند که او را تویج نمایند فرمود که سله این حویلی همراه قلعه باد شاه
 است هر گاه تو قلعه خواهی گرفت حویلی هم خواهد داد گفت سال آینده قلعه خواهم گرفت فرمود چه
 پس گفت یکسال کجا با کم فرمود بر بنیاره جامع مسجد که بلندترین جاهاست پس استغفار کرد ارشاد
 شد که در وقت پنج یا شش سالگی والد ماجد سلسله فرمود که مطابق شافعی بر آمد ارشاد شد
 که شبی در مسجد جامع شمار کرده بودم که سی پنج جات را در جمع انجماعت حفاظ میخواندند چون ویت

در شبرات جایز است اما احتیاط کند که محل بر قرآن نشود و بطرف دیگر نماید و زیر سر نهادن نیز بر کف حفاظت جایز است
 تنزایی حنیفه در تذکره ارشاد شد که از بالای مناره قطب صاحب که هفت متر بود حالا هفتم شش باقی است
 فقیر می همیشه می جست و صنعتی میکرد که جامه اش که بسیار دراز و گهیر دار بود و هوا سعلق شد و نیز کمال
 زیر کی میکرد که هر که رویه باومی نمود که برای رویه می جست در میان خلایق که بچوبی محنت از بنی شدند
 همون کس را میگرفت چنانچه بچشم خود دیده ام ذکر دیوگان بود ارشاد شد للجنون فنون در کشیر دیوانه
 بود هر که اسیدید و قابل می فهمید میگفت بیاید چون مردم قریب میشدند میگفت بنشینند علی و معاویه
 در جنگ اند صلح نمایم دیوانه آمد و گفت یا حضرت الله حویلی ارشاد کرد بمن بدهید مردم خواستند که او را
 تویج نمایند فرمود که سله این حویلی همراه قلعه باد شاه است هر گاه تو قلعه خواهی گرفت حویلی هم خواهد
 داد گفت سال آینده قلعه خواهم گرفت فرمود چه پس گفت یکسال کجا با کم فرمود بر بنیاره جامع مسجد که
 بلندترین جاهاست پس استغفار کرد ارشاد شد که در وقت پنج یا شش سالگی والد ماجد سلسله فرمود که مطابق
 شافعی بر آمد ارشاد شد که شبی در مسجد جامع شمار کرده بودم که سی پنج جات را در جمع انجماعت حفاظ
 میخواندند چون ویت

ماه رمضان بسبب تعویم و غیره مشتمل بود مردم بر آن پرسش مسئله می آید و در وقت بسیار می شنید
 ارشاد فرمود که در وقت صفائی مطلع و نبودن غمام فقها جم غفیر شرط کرده اند و در حدیث اینقدر آمده
 که شخصی از حضرت رسالت پناه عرض کرد که من ماه را دیده ام آن حضرت پرسید تو مسلمانان عرض
 کردی پس آن حضرت فرمود متادی بکنی که فردا روزه دارند علما تاویل میکنند که در برابر ویت یک
 شخص کافیست اگر چه در حدیث مطلق آمده و جماعت کثیر را حضرت ابو یوسف پنجاه و دیگران بست
 و بست پنج هم گفته شافعی گواه و در کس عادل معتبر داند و باز فرمود و جایجا مردم دیده از روزه باید
 و پشت باز فرمود حال اگر امت حضرت امیر باید فهمید قول شان که رابعه رجب اول رمضان شریف
 و عید الفصحی باشد جائز همیشه چنین بوده امسال موافق تقویم ماه در سخت الشجاع بعد یکپاس
 شب یزید آید و در یک بنود هم قطعا بنود هرگز کسی بتو نیز این امر نیک و مگر ماه را دیدند در جواب
 سالی ارشاد شد که کلام احد بطور تراویح بعد و تراگر عدا خواند مکرده است و الا و کلام احد بهر دو طور
 درست ارشاد شد بنیره زاده خاندوران خان یعنی دختر مصام الدوله کاری کرد که چند هزار
 روپی که بمیراث یافته بود شادی نگردد و در طیاری سجد قدم شریف خرج نمود باز فرمود که در نکاح هر پنج
 حکم جاری است یعنی آنکه اگر غلبه شهوت باشد چنانکه ترس زن او واجب است بشرط استطاعت تنهات
 آنکه قادر باشد بر کسب مال اگر مقدر زنده در پس و دای کسر الشهوت بخورد و همچو صوم مگر مبطل
 شهوت نبود که منع است و اگر طوفان نباشد و مقدر در در پس سنت است از جمله سنن عشره
 که سنت جمیع انبیاء است علیه الصلوة و اگر غنی باشد و میداند که اتلاف حق زن خواهد شد یا
 برای قصد ایدل زن اقارب او حرام است و اگر در طلب علم یا جهاد یا عبادت و تقوی و زهد
 مشغول است و گمان غالب دارد اگر نکاح خواهند کرد درین چیز یا مقصود خواهد شد پس مکرده است
 و اگر زنی در نکاح دارد و مقدر زاید دارد او لیس لایل یا تقنین است و در تجدید نکاح توقع دارد و
 اطمینان هم از خود بهم رسد که در صورت نقد و زوجات عدل و مساوات خواهد هم کرد و میلان تمام
 یکجانب نخواهد نمود پس مباح است اگر دویم سیوم چهارم کند مختار و اگر نسی باشد بیوه و والی دارش

ندارد که قیام بیغته او تواند نمود و این کس او را در خانه خود نگاه دارد و کار خدمت از وی گرفته
 نهند خوراک پوشاک و نماید و می ترسد که میباید در خلوت یا جلوت بجز اولت کار بار مست و تعین
 بشهوت یا زنا واقع خواهد شد درین صورت نتایج است ارشاد شد که اگر آدم صادق باشد
 بسیار خویست چنانچه در کتب سلوک نوشته اند که درستی بود که میان خود عهد کرده بود که سوار
 خانه بادشاه چنانچه تدرود و بوقت فرصت بر بام بادشاه رفت دید که بیدار است و باز نخواست
 میکند درین میان زنی سخن که خدای دخترک بمیان آورد بادشاه گفت از شاهان گرد پیش ننگ
 دارم ایندانی خواهی که بیادشاه دین و هم زنی برسد که بچه طور خواهی دریافت گفت کسیکه سال
 تکبیر و لش فوت نکند الا بعد از بلا تشبه صالح خواهد بود و فردا اسنادی خواهی که در چنانچه کرد این کس قصد
 درسی افتاده بود هرگز تکبیر اول فوت نکرده و سوسه دزد کسی پیدا نشد که یکسال تکبیر و لش
 فوت نشده باشد بادشاه از انظر گذر کرد سواری تا مسجد رسید بعد کلمه کلام تعظیم و تکبیر پسند
 کرده پرسید که پیروم شد تو کدام است گفت حضرت و فتنه خود بمیان کرده و قبول نکرد باز فرمود
 نیت همیشه گردان میباشی این گفته اند که مشغول بعمل خیر باید کنانی انشاء الله تعالی درست خواهد
 شد پس قصه حضرت احمد جام ارشاد شد یعنی در ابتدا کسی رجوع نیکو پس فرد در آن راستی
 ساخته غم میداد تا آنکه لذت پذیر شدند و مرید گشتند و مشهور گشتند پس فرمود بعضی اوقات از
 مرید هم پیرا فایده میرسد پس قصه متفق شدن چند کسان و تقریر کردن پیرو رجوع کردن چنان
 و کرامت تم باذن الله و مشهوره اش و مرید شدنش شش و کارش تمام شدن و چند کرامت
 ندای ظاهر شدنش و بدولت او چند کسان بخوار رسیدن ارشاد شد جمع اسباب خیر را
 ذوق گویند و برعکس آن خذلان ارشاد شد که شاه بهیکه نقیر پیرو خود شده بود روزی
 برستان عیال و اطفال در فقر و فاقه گذشته بجای مدعو گشته بود چون طعام اتمام در آنجا بود
 شاه بهیکه نصف حصه از جمیع فقرا گرفته بخانه میرسانید بعد سه روز چون حضرت بخانه آمد نااهل و
 بال خود گفت چون شما را از بحالت گذشته بودم طعام خلق من یعنی طعام بسیار فلان فقیری آورد و انستم که شما

بچه در میان

بچه در میان

بچه در میان

فرستاده باشند بشنیدن این خبر خوشدل شده بیرون آمد شاه بهیکه را طلبیده نگاه داشته کرده
 فرمود برود کارت ساخته از آن بار فضل الهی بکار او شد که با او شاه در روشن الدوله مرید و متقد گشتند و
 فی الواقع مرد صاحب کمال بود در آن شب که سواره چپان بکمال چشم و خدمت میگذشت عموئی بنده در
 جرگه ناشاران و دنیا داران مصافحه شاه صاحب نمودند هر دو دست شاه گرفته پرسید و زور اگر فرستم
 و احوال حسب انسب بکار استفسار کرده بعد دریافت فرزندیت شاه عبد الرحیم فرمود زور اگر فرستم
 ارشاد شد که بمنون عاشق لیلی شعر خوب میگفت در حالت بمنون میگوید من نماز میکنم چون
 یاد لیلی می آید معلوم میکنم که چند رکعت گذارده ام مرد سلمان بود لیلی هم سلمه هر دو از یک قبیله بنی
 عامر حضرت امام حسین علیه اسلام را دیده دیگر روایات کو که وغیره غلط میگویند اگر چه بصحت نرسید
 نه عند السؤال گفته بود حق لیلی باشد شعری عاشقانه خوانده فرمود شعری بود که هر گاه چنین شعر بخواند
 به گفت امر دوزخه راست کرده ام ارشاد شد که سابق بر سکه صورت با او شاه میکنند اهل اسلام سکه
 نه زرد از سلاطین بنی امیه بود بعد حساب ارشاد فرمود که هر اتم صبیبه دو هزار دو صد و چند روپیه
 بود زیاده ازین هر در حضور آنحضرت ثبوت نرسیده و اصول خاندان من دو هزار روپیه بود چرا که قدرتی
 از آنوقت کمتر باشد و اصل مهر مثل هم یافته میشود که آنحضرت در وقت نکاح دیگر حضرت عثمان فرموده
 بود که مثلما ارشاد شد عرس کلان دین اه مبارک اند تا پنج سیوم عرس حضرت فاطمه در شانز
 دهم عرس حضرت عایشه و حضرت علی تا پنج نوزدهم زخمی شدند و در شب بست یکم رحلت فرمودند و
 عرس نصیر الدین چراغ دلی بر روز عرس حضرت عایشه ارشاد شد که در هر فتنه که چهار پشت منقضی
 میگردد فتن بسیار کمال میشود چنانچه حضرت بوسف چهار پشت نبی بود تعریف او درین امر بسیار آمده
 بنا بر تصدیق مرید که فرمود که چهار پشت در یک فن کمتر بکلی طور می ماند باز فرمود که پنج پشت از
 معین الدین تا نصیر الدین اگر چه رنگ مختلف داشت لیکن در مرجعیت خلق و شهره و قوت حالات
 بکلی طور مانده این امر ما را راست هیچ سلسله دیگر اتفاق نیفتاد ارشاد شد که عمل ذاب و زیر نوز
 دارا کرب نگشته اگر چه دارا الرض است تجربه رسیده که عمل ایشان بسیار برکت است لیکن از

عاشق لیلی و بمنون که هر دو سلاطین بودند
 در فرموده ام صبیبه
 اشکست مهر مثل
 در شانزدهم کلان
 پنج پشت در یک فتنه کمتر